

Itt a magyar Watergate-botrány

– Önök rendhagyó sajtótájékoztatót vesznek részt, mert amiről itt szó lesz, azt a magyar Watergate-ügynek lehet nevezni. – Ezzel kezdte Magyar Bálint, a Szabad Demokraták Szövetsége ügyvivője az újságírók tájékoztatását pénteken délelőtt 11 órakor a budapesti Graffiti moziban. Mellette Kószeg Ferenc foglalt helyet az előadói emelvényen, míg a FIDESZ-t Kövér László és Szájer József képviselte.

A termet elsötétítették, majd az egybe gyűltek nyolc és fél perces dokumentumfilmet láthattak bizalmas belügyminisztériumi iratokról, amelyekből egyértelműleg kiderült: a BM állambiztonsági szolgálata mindeddig rendszeresen figyelteti az ellenzéki pártok és szervezetek vezetőit és aktivistáit, jelentéseket készít rendezvényeiről, lehallgatja telefonbeszélgetéseiket, beletekint leveleikbe, besúgókat és ügynököket épít be szervezeteikbe. Teszi mindezt annak ellenére, hogy a kormányzat képviselői, köztük maga Pallagi Ferenc rendőr-vezető, az állambiztonsági szolgálat vezetője több ízben kijelentette: a belügyi szervek tevékenysége ezentúl pártpolitikailag semleges. A sajtókonferencia résztvevői között kiosztották a filmet bemutatott dokumentumok egy részének hasonmását. Megkapták az újságírók az SZDSZ és a FIDESZ nyílt levelét a kormányfőhöz, melyben a két szervezet a törvénytelen cselekmények azonnali leállítását, a legfőbb felelősök elmozdítását, illetve a belügyminiszter lemondását követelik. A két ellenzéki szervezet egyúttal följelentést tett a Budapesti Főügyészségen ismeretlen tettesek ellen hivatali visszaélés és más, a szabadság és az emberi méltóság elleni bűncselekmények elkövetése, illetve előkészületei miatt.

Az állambiztonsági szerveknek az ellenzéki pártokkal szembeni, itt dokumentál tevékenysége mind céljában, mind módszereiben törvénytelen – szögezte le Kószeg Ferenc, és utalt arra, hogy vitathatatlan tény: a nyilvánosságra jutott dokumentumokban foglalt egyes információk csakis a telefonbeszélgetések lehallgatásával, illetve beépített ügynökök révén kerülhettek az állambiztonsági szolgálat birtokába. Az is kiderült, hogy például Ózdon, ahol az emlékeztető hajsza Kristály Gyula nyugdíjas munkás ellen a postán működő belügyi megbízott segítségével indították el, változatlanul tovább tart a levelek rendőri ellenőrzése, a levéltitok megsértése.

Az ellenzéki kézre jutott bizalmas belügyi iratokból megállapítható – folytatta Kószeg –, hogy az MSZMP és az MSZP működését nem figyelték az állambiztonság emberei. Ami a többi pártokat illeti, az SZDSZ és a FIDESZ minden érdekelt szervezetnek átadja a birtokába került iratok másolatait, nyilvánosságra azonban nem kívánja hozni ezeket, mert azzal csak az államvédelmi ügynökök kezére járna és a pártok közti viszályt szítaná.

Kövér László további kormányzati tennivalók sürgősségét hangsúlyozta azokon a követeléseken túlmenően, amelyeket a Németh Miklóshoz elküldött levél, illetve följelentés tartalmazott. Eszerint:

– ki kell vizsgálni, milyen összefonódás áll fenn a magyar állambiztonsági szolgálat és a szovjet KGB között, valamint hogy az ellenzékre vonatkozólag jogellenesen gyűjtött belügyi információk eljutottak-e a szovjet titkosszolgálatokhoz;

– nyilvánosságra kell hozni a belügyi, közelebbről az állambiztonsági szervek működését meghatározó összes bizalmas rendeletet és az ellenzékre ráállított ügynökök névsorát;

– nyilvánosan el kell számoltatni a BM-et és az állambiztonsági szolgálatot a belpolitikával kapcsolatos tevékenységükről.

Szóvá tettem, hogy a kormányfőnek átadott levél csak a BM belső elhárítási osztálya iratanyagának zárolását követeli, pedig szükséges lenne a BM egész irattárát zárolni és az iratselejtezt leállítani. Ezt az intézkedést ki kellene terjeszteni a pártirattárakra is. Kószeg Ferenc egyetértett ezzel, és hozzáfűzte: A választások után független szakértői testületre kell bízni az irattárolomány és a selejtezés ellenőrzését.

Emlékeztetve arra, hogy jómagam már több mint egy éve nyilvános gyűlésen követeltem Horváth István belügyminiszter lemondását, megkérdeztem: miért nem szorgalmazta ezt már korábban a két ellenzéki szervezet? Válaszképpen Kövér László utalt arra, hogy a FIDESZ tavaly májusban a BM előtt tartott ülésztrájk alkalmával szintén nyilatkozatban sürgette a belügyminiszter távozását. – Régóta tudom – mondta most Kövér László –, hogy ebben a kormányban nem lehet megbízni, mindamellett nem célunk a kormány megbuktatása a jelenlegi válságos helyzetben.

Zelei Miklós újságíró úgy vélekedett, hogy a kormányfőnek tudnia kellett a BM állambiztonsági szolgálatának törvénysértő eljárásáról, hiszen a most bemutatott bizalmas jelentések egyik címzettje is minden bizonnyal a miniszterelnökség.

Ma ennyire lehet bízni a BM-ben – tettem föl a kérdést –, mennyire bízhatunk a BM-ben? Vajon Kárpáti Ferenc a rangjával és egyenruhájával együtt a sok éven át viselt HM-párttitkári mivoltát is letette? Nem lehetséges-e, hogy a HM egyes köreiben is ugyanúgy fenik a fogukat az ellenzékre, mint a BM-ben? Nem kellene független, valóban párton kívüli személyiséget állítani a HM élére? Kérdéseimre Kószeg Ferenc amennyit felelt, hogy a HM és Kárpáti Ferenc ellen nincsenek ilyen bizonyítékok. A BM szóbanforgó részlege azonban a HM épületében működik.

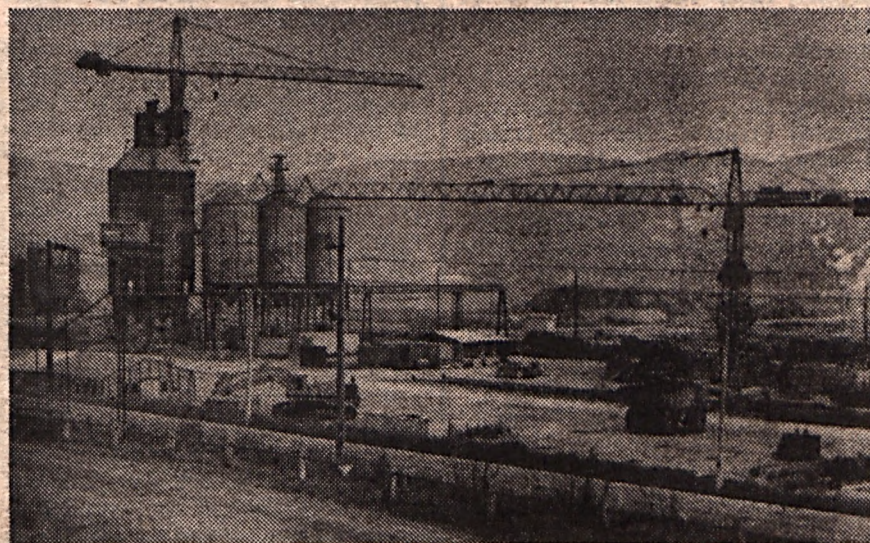
Gadó György

Ár-adó árák

(Interjú a 6. oldalon)

A Ceausescu-vagyonról

(Írás a svájci banktitokról a 2. oldalon)



A kormány és a pártok megbeszélést folytattak Bős-Nagymarossal kapcsolatban.

(Fotó: Kapitány Krisztina)

Mégsem volt Front?

A Nemzeti Megmentési Front Tanácsa, amely jelenleg a legfelsőbb államhatalmi szerv szerepét tölti be Romániában, megszűnik a választások után, és az alkotmányozó nemzetgyűlés kezébe adja át a hatalmat. Ennek a nemzetgyűlésnek kell majd kidolgoznia az új alkotmányt – jelentette ki egyebek között Petre Roman miniszterelnök a Le Monde című francia lapnak adott interjújában.

A kormányfő azt mondta, hogy a választásokon minden párt önállóan indulhat, de a Front tanácsa olyan választási platformot igyekszik kidolgozni, amely igen széles egyetértésre támaszkodhat. Bár „a Román Kommunista Párt nem létezik, minden állampolgárnak jogában áll az, hogy kommunistának nevezze magát” – mondta egyebek között.

Roman kijelentette: „Nem felel meg a valóságnak, hogy az RKP KB hatvan tagját börtönözték be, a valóságban mintegy húszan vannak különböző büntettek miatt előzetes letartóztatásban. Nem akarunk leszámolást” – mondta a miniszterelnök, kijelentve, akik nem követtek el büntetteket, azok „dolgozzanak, tegyék lehetővé a felejtést”.

A miniszterelnök ismét vitatta, hogy Romániában valamiféle előre megtervezett, irányított hatalomátvétel lett volna, s nyomtatékosan aláhúzta: spontán népfelkelés rombolta szét a diktatúrát. A Nemzeti Megmentési Front neve ugyan már korábban felmerült, de ez nem volt létező szervezet, különösen nem olyan, amely „titkos kapcsolatban” állt volna a szovjet vezetéssel. Jellemző példaként említette, hogy néhány hónappal korábban a jelenlegi védelmi miniszter, Militaru tábornok és a front tanácsának elnöke, Ilescu titokban találkozott és beszélgetést folytatott egymással a helyzetről. Akkor felmerült a szervezet kialakításának kérdése, de ezt a beszélgetést, amire egy parkban került sor, a Securitate lehallgatta, és mindkettőjüket felelősségre vonták.

Heti eseménykrónika – december 29 – január 5.

Szombat: az ENSZ közgyűlése elítélte az Egyesült Államok panamai katonai beavatkozását – Horn Gyula romániai látogatását Bukarestben és Budapesten egyaránt kedvezően értékelték – Romániában stabilizálódott a helyzet; újabb részletek kerültek nyilvánosságra Ceausescu szökéséről, a külföldi zsoldosokról – Albánia üdvözölte a romániai változásokat – hivatalos adatok szerint Fernando Collora de Mello lett a Brazil Köztársaság elnöke;

Vasárnap: tömegszerencsétlenség történt szilveszter éjszakáján a Brandenburi kapunál – Kormányátalakítást jelentett be Corazon Aquino a Fülöp-szigetek elnöke – államcsínykísérlés volt Libériában – korlátozták a szovjet turisták valutabeváltási lehetőségeit – Václav Havel Richard Sacher kormányminisztert nevezte ki belügyminiszternek;

Hétfő: Romániában eltörölték a halálbüntetést – európai konföderációt javasolt Francois Mitterrand francia köztársasági elnök újévi beszédében – Mihail Gorbacsov és George Bush egymás népéhez intézett újévi köszöntőt – a két Korea egyesítését javasolta Kim Ir Szen – Charles Haughey ír kormányfő átvette a Közös Piac elnöki tisztét – amnesztiát hirdettek Csehszlovákiában;

Kedd: elhunyt Corneliu Bogdan román belügyminiszter-helyettes – beiktatták hivatalába New York első színesbőrű polgármesterét – Berlinben, majd Münchenben tett látogatást Václav Havel – súlyos összecsapások voltak a szovjet–iráni határon;

Szerda: Szófiában megkezdődtek az előzetes ellenzéki kerekasztal-konzultációk – egyoldalú tüszüntetést hir-

detett Libanonban a Hezbollah iráni támogatást élvező síita szervezet – Bukarestben tárgyalta Laurent Fabius francia nemzetgyűlés elnöke – Moszkvába utazott Ezer Weizman izraeli tudományos miniszter – váratlanul Budapestre érkezett Roelof Botha dél-afrikai külügyminiszter;

Csütörtök: Szovjet–Azerbajdzsán és Irán határának teljes hosszára kiter-

jedtek az összetűzések – Noriega tábornok feladta magát és amerikai fogóságba került – megszüntették Erich Honecker házi őrizetét – Mitterrand-Kohl találkozó volt Franciaországban;

Péntek: bejelentették, hogy Gorbacsov január 10-én utazik Vilniusba – folytatódta a török-ellenes tüntetések Bulgáriában.

A román iskolákban és egyetemeken az oktatás depolitizálása jegyében március 1-től csak egy társadalomtudományi tantárgyat fognak tanítani, „a demokrácia fogalomrendszere” elnevezéssel. Az oktatási minisztérium erre vonatkozó rendelkezését pénteken ismertette a román Rompres hírügynökség. Természetesen kivételt képeznek az egyetemeken kifejezetten társadalomtudományi karai és szakai, például a jogi kar, a történelem és a filozófia szak.

Vonzó a bankitok

Mégsincs Ceausescuéknak vagyonuk Svájcban?

Amikor azzal a kérdéssel fordultunk egy hazai bankszakemberhez, hogy mi lesz Ceausescuék svájci bankokban elhelyezett pénzével, azt válaszolta: azt ő is szeretné tudni. Ebből a kijelentésből is megállapítható, hogy nagy a bizonytalanság az egyes források szerint közel egymilliárd dolláros vagyon további sorsa körül. Hiszen sokakat foglalkoztat a kérdés: Románia visszakapja-e ezt a horribilis összeget, vagy örökre elnyeli a bankokat és az aranyrudakat a trezorok mélye? A helyzetet csak bonyolítják a svájci bankrendszer sajátosságai, és az országban honos szigorú bankitok.

A svájci bankokat övező misztikum nem csekély mértékben abból a legendából fakad, mely szerint amikor náci ügynökök a németországi zsidók által Svájcban elhelyezett vagyonok után kutattak, a svájciak az üldözött kisebbség mellé álltak a sietve meghozott, a bankitok megszigorítását célzó rendeletekkel. Ez a széles körben ismertté vált kép azonban egyszerűen nem igaz. Amint az Nicholas Faith: A svájci bankok rejtélyes világa című könyvében is megtalálható, a svájciak – az '50-es években nyilvánosságra hozott Ludwig-jelentés

szerint – másokhoz hasonlóan a kezdetektől fogva a „nyagylelkűség figyelemre méltó hiányával viseltettek a zsidó menekültek iránt”.

Svájc pénzügyének egyik éltető eleme a bankitok itteni gyakorlata. Felszámolásának téje azért sem csekély, mivel nem kevesebbről, mint pénzügyi hatalmuk feláldozásáról van szó. Titkolózásuk, óvatosságuk tehát nem más, mint egyfajta előrelátás, mely a bankok pénzforgalmának védelmét, a beáramló tőke növekedésének biztosítását szolgálja. Eme tények ismeretében érdemes elgondolkozni azon, hogy valóban hitelesek-e a pillanatnyi információk a detronizált klán vagyonának nagyságáról. Pontos adatok ugyanis annak elnére nem szívároghatnak ki ebből a szigorúan zárt pénzügyi szférából, hogy a bankok ma már sokkal nyitottabbak mint annak idején. Az 1971-ben módosított banktörvény szabadabb értelmezésével a berni kormány mindenkor diszkrét tájékoztatást kap az egyes betétek forrásai körül gyanított rendellenességekről. Ilyen esetben még arra is hajlandók, hogy *külföldi ellenőrző szervek* rendelkezésére bocsátható jegyzőkönyvet készítsenek. Ez viszont

még nem történt meg, és a hír is úgy hangzott, hogy a Ceausescu-família betétállományát Svájcban élő román *emigránsok* derítették fel. Hmm...

Ezek után nem túlzás azt állítani, hogy a svájci bankárokat tekinthetjük a világ görbe útján szerzett nyereségei haszonélvezőinek, de egyúttal a felgyülemlett vagyoniok hasznos visszaforgatóinak is. Ismert, hogy az alpesi ország bankjainak ügyfelei mindig tevékeny és fontos szereplői voltak az újkori történelemnek, Voltaire-től a perzsa sahig, Hailé Szelassziétól a regáti suszterig...és a maffiáig. Talán nem érdektelen, hogy néhány levitézett uralkodó vagyonának mi lett a további sorsa.

Svájcban teljesen szabad a devizagazdálkodás, ellenőrzés hiányában akadálytalan az arany-, valuta- és devizaforgalom. Ebben az összefüggésben tehát nem is lehet ilyen természetű bűncselekményt elkövetni. Svájc pénzügyi államtitkára is erre, valamint a devizaellenőrzés teljes hiányára hivatkozott az Etiópiával a Hailé Szelasszié-vagyonról folytatott vita során. A parlament is ezt az álláspontot erősítette meg, kijelentvén: „a kormányknak és a bankoknak egyaránt tiszteletben kell tartaniuk a svájci jogszabályokat”.

A bankok 1978-ban az iráni sah náluk elhelyezett betéteinek értékét – engedve az új iráni kormány szívós nyomásának – már nyilvánosságra hozták. Igaz, csak egy részét, hiszen a szellőztetett kétmilliárd svájci frankkal szemben a betétek jóval 20 milliárd felett voltak.

Eddig csak egyetlen országnak, a még a svájci bankoknál is nagyobb hatalommal bíró Egyesült Államoknak sikerült célt érnie, vagyis visszakövetelnie a maffia pénzeit. Románia lehetőségei viszont összehasonlíthatatlanul kedvezőtlenebbek...

Legfrissebb svájci értesüléseink szerint a bankok továbbra is tabuként kezelik a Ceausescu-ügyet, és nem adnak semmiféle információt. Sőt a Neue Zürcher Zeitungban a svájci bankárbizottság (a pénzügyi tevékenység legfőbb ellenőrző testülete) vezetője legutóbb azt nyilatkozta, nincs tudomásuk arról, hogy Ceausescuéknak bármiféle vagyona lenne Svájcban. És ez volt eddig az egyetlen megnyilatkozásuk az ügyben...

Ezek után csak az tűnik biztosnak, ami bizonytalan. Így nem világos, hogy mekkora valójában a scornisest-i szörny és családja által kimenekített vagyon, és az sem, hogy mely bankokban van az elhelyezve.

Talán csak az a nyilvánvaló, hogy Romániának meglehetősen csekély esélye van ehhez hozzájutni.

(t) Hámori Ferenc

A VILÁG HÍREI

–Pozsgay Imre államminiszter pénteken hivatalában fogadta Mihai Lupoi román idegenforgalmi minisztert, aki eredményes tárgyalásokat folytatott magyar partnereivel a két ország közlekedési és idegenforgalmi kapcsolatairól, a magyar segítségnyújtás különböző módozatairól e területeken.

–Ceausescu nemcsak a mezőgazdasági terméseredményeket, hanem a gazdaság egészére vonatkozó adatokat is durván meghamisította. Az ipari termelés értéke 1989 első 11 hónapjában valójában 93 milliárd lejell kevesebb volt annál, mint amennyit a propaganda állított. A konvertibilis export valóságos értéke 329 millió dollárral maradt el a megszépített statisztikától, s a valóságnál 203 millió rubellel nagyobb összeget mutatott ki a bukott rendszer a KGST-országokkal folytatott kereskedelemben is.

–A Dél-Afrikai Köztársaság kormánya azt reméli, hogy diplomáciai kapcsolatokat létesíthet Magyarországgal és a Varsói Szerződés más tagállamaival – mondta Roelof Pik Botha. A dél-afrikai külügyminiszter – magyarországi látogatásáról hazatérőben – a johannesburgi reptőlőre újságírók előtt kijelentette: kormánya más kelet-európai országokkal is kapcsolatban áll.

–A Nyitott Égbolt rendszer létrehozásáról, a bécsi európai leszerelési, valamint bizalom- és biztonságerősítő tárgyalások

alakulásáról tárgyalta pénteken befejeződött kétnapos moszkvai ülésén a Varsói Szerződés leszerelési különbizottsága.

–Roland Dumas külügyi államminiszternek, jövő heti bukaresti útja során, személyesen kell tájékozódnia arról, milyen segítyt igényel Franciaországtól az új román vezetés. Ezt a nemzetgyűlés külügyi bizottsága kérte a minisztertől, akit a romániai helyzetről, s általában a kelet-európai változásokról hallgattak meg.

–Kuba csütörtökön megszakította diplomáciai kapcsolatát Panamával. Carlos Rafael Rodriguez kubai alelnök azzal magyarázta a havannai kormány döntését, hogy országba nem tarthat fenn diplomáciai kapcsolatokat egy olyan állammal, amelynek kormányát nem ismeri el. Rodriguez hangsúlyozta, hogy az új panamai kormányt az Egyesült Államok kényszerítette a közép-amerikai országgra.

–Mihail Gorbacsov január 10-én utazik kétnapos látogatásra Litvániába. A litván párt vezetőivel folytatott csütörtöki megbeszélésen kijelentette, hogy a maga részéről nem avatkozik bele abba a döntésükbe, hogy kiválnak a Szovjetunió Kommunista Pártjából és önálló politikát követnek. Justis Paletskis, a litván párt ideológiai titkára egyenesen úgy fogalmazott, hogy Gorbacsov tulajdonképpen a litvánok legjobb moszkvai szövetségese, de Bere-

zov ehhez hozzáfűzte: a főtítkári véleménye még nem a 250 tagú központi bizottság álláspontja.

–A VNA vietnami hírügynökség pénteken hivatalosan cáfolta azt a nyugati sajtóban elterjedt híresztelést, amely szerint két hónapon belül, egy rendkívüli pártkonferencia keretében bejelenti lemondását Nguyen Van Linh, a Vietnami Kommunista Párt főtítkára. A 75 éves Nguyen Van Linh-t tavaly októberben, amikor az NDK fennállásának 40. évfordulójával kapcsolatos ünnepekre Berlinbe utazott, kórházba szállították, s különböző források szerint azóta tovább romlott az egészségi állapota. Hazatérése óta Ho Si Minh-városban tartózkodik, ahol állítólag novemberben „súlyos idegromhamon” esett át, s ezért nem vett részt Hanoiában a parlament decemberi ülésén.

–Az Egyesült Államokba szállított Noriega tábornok Miamiában egy 25 perces bírósági meghallgatáson kijelentette, hogy politikai fogolyként tekint magára, és az Egyesült Államok bíróságai nem jogosultak öt kábítószer-kereskedelemből származó je szerint a pápai nuncius felszólította a tábornokot, hogy önként hagyja el a képviselő területét, mert ellenkező esetben ideiglenesen lemondának a diplomáciai immunitásáról, s lehetővé tennék a panamai biztonsági erőknek az elmenekült politikus letartóztatását.

Magyar képviselők Romániában

Csütörtökön magyar parlamenti képviselők – Király Zoltán, Morvai László és Raffay Ernő – folytattak megbeszéléseket Bukarestben.

A képviselőket fogadta Király Károly, a Nemzeti Megmentési Front Tanácsának alelnöke, a tanács Nemzetiségi Bizottságának elnöke. Tájékoztatta őket a tanács tevékenységéről és nemzetiségi politikájáról. Ezen a megbeszélésen román részről jelen volt Constantin Oancea külügyminiszter-helyettes és Szűts Pál bukaresti magyar nagykövet.

Este a magyar nagykövetség épületében a képviselőket Domokos Géza, az NMFT tagja, a romániai Magyar Demokrata Szövetség Ideiglenes Intéző Bizottságának elnöke arról a szervezőmunkáról tájékoztatta, amelyet az MDSZ folytat. Beszámolt az NMFT nemzetiségi kérdésben elfogadott állásfoglalás-tervezetéről. Ez előírja, hogy a nemzetiségi jogokat az alkotmányban is rögzítsék és a megválasztandó új parlament nemzetiségi törvényt fogadjon el. Tervezik egy nemzetiségi ügyekkel foglalkozó minisztérium létrehozását is. A front célkitűzése, hogy a nemzetiségi viszonyokat új alapokra helyezze Romániában.

A parlamenti képviselők – akiknek társaságában van Sárdi Péter, a parlament külügyi osztályának vezetője – pénteken újabb megbeszélést folytatnak a román fővárosban, majd délután visszatértek Budapestre.

„Hozzuk haza Petőfit!” ...

A szokásosnál is nagyobb volt a nyüzsgés tegnap kora reggel a Ferihegy II. repülőtérén, ugyanis a moszkvai járatral indult az újabb „Petőfi-expedíció” a Szovjetunióba, s e tény sok érdeklődőt és újságírókat vonzott. Mint ismeretes, végre megállapodás született, melynek értelmében a Magyar Tudományos Akadémia szakemberei is részt vesznek a vizsgálatokban, s a nagy kérdés eldöntésében: a Barguzinban feltárt csontváz valóban Petőfié vagy sem.

A Petőfi-bizottság alelnöke, a káznájairól ismert vállalkozó, Morvai Ferenc vezetésével tizenhét magyar szakértő utazik a szovjet fővárosra keresztül Ulan-Udéba, a burját főváros-

ba, ahol a csontváz jelen pillanatban található. Moszkvában tizenhárom szovjet tudós, majd Ulan-Udéban öt burját, két amerikai és egy japán antropológus csatlakozik hozzájuk, ők közösen lesznek hivatottak állást foglalni a ma már bátran mondhatjuk, hogy komoly nemzetközi érdeklődést is kiváltó ügyben.

Mindezt a repülőtérén indulás előtt rögtönzött sajtótájékoztatón tudtuk meg Morvai Ferencről, aki ezen kívül elmondta, hogy a felmerülő nehézségek ellenére talán a végéhez közeledik az azonosítási akció, köszönhetően – többek között – Németh Miklós és Nyikolaj Rizskov személyes közbenjárásának is. Morvai úr szerint számá-



A felvételt a kihantoláskor készítette Borzák Tibor.

ra az is megnyugvást jelent majd, ha a vizsgálat egyértelműen kizárja, hogy a kérdéses csontváz Petőfié lenne, hiszen ő azért fáradozik és áldoz anyagiakat, hogy a Petőfi-legenda végére jérjon, és nem azért, hogy mindenáron megtalálja a költő földi maradványait.

Ezzel együtt persze nagyon szeretné, ha mégis hazazohtarhá a világirodalomban is jelentős helyet elfoglaló magyar forradalmár és irodalmár csontjait, s hogy azokat a Magyar Néphadsereg – amely a saját halottjának tekinti – és a Petőfi-bizottság méltóképpen helyezhesse örök nyugalomra, lehetőleg természetesen Magyarországon. Ez utóbbit magyarázva Morvai úr közölte, hogy a személye, és a kutatások elleni kampány csúcspontján arra is gondoltak, hogy esetleg az Egyesült Államokban temetik el Petőfit.

Morvai Ferenc két új és jó hírt is közölt: egyrészt a cári titkos dokumentációból előkerült és általa dollárért (!) megvásárolt okmányokból kiderül, hogy a szabadságharc után Paskievics csak a zsákmányolt fegyvereket adta át a császári csapatoknak, a foglyokat nem, tehát, ha Petőfi fogásba esett, akkor igenis elkerülhetett Szibériába. A másik hír: svájci laboratóriumban megvizsgálták a csontváz alatt talált másik tetem koporsójának faanyagát, és egyértelműen megállapították, hogy pontosan abban az időben került földbe, amikor a költőnk halálát teszik. A tájékoztató végén Morvai Ferenc a rá jellemző magabiztossággal jelentette ki, hogy visszafelé jövet minden bizonnyal már hozzák magukkal Petőfi maradványait, s hogy ő egészen biztos a sikerben.

Ehhez csak azt tehetjük hozzá, hogy úgy legyen!

Wagner Dezső

A nagykövetség nem fedezék

Újpétery Elemér, az egykori magyar királyi kormány egy időben volt portugáliai követe írta meg emlékirataiban, hogyan készült fel annak idején a külügyi pályára egy leendő hivatásos diplomata. Tanulságos elbeszélésből világosan kitűnik, hogy a diplomácia szakma, melyhez érteni kell. Más kérdés, kik szabják meg és ki irányítja a külpolitikát, amelyet a diplomaták mint szakemberek szolgálnak és kiviteleznek.

A mai magyar külpolitika irányát az Országgyűlésnek kell meghatároznia, és a kormánynak kell végrehajtania az e döntésből eredő feladatokat. A külügyminiszter lehet politikus, sőt jó is, ha az, és nem ún. karrierdiplomata. Ami azonban a magyar állam külképviseleteit illeti, aligha kívánatos, hogy az ott működő diplomaták politikusi ambíciókat melengessenek magukban, vagy hogy éppen a kormánytól eltérő, más politika érvényesítői, reprezentánsai legyenek.

Kis országunknak ma különösen nagy szüksége van arra, hogy diplomatái szakszerűen, egyértelműen és hiteles módon képviseljék, képesek legyenek meggyőzni a külföldet a demokrácia és az európai összefogás jegyében megújuló magyar állam támogatására méltó törekvéseiről.

A nagyköveti, követségi és más fontos diplomáciai tisztségekre tehát nem szabad levitézlett politikusokat, a bukott hatalom szolgálatában kiérdemesült lapszerkesztőket és korábbi, jövedelmező állásaikból kikopott pártbürokratákat helyezni. A diplomáciai állásokat nem szabad hűbérjavadalmak gyanánt osztogatni, és elfogadhatatlan az is, hogy bárki amolyan fedezék gyanánt foglalja el a posztokat, ahol kényelmesen dekkolhat, míg idehaza újra felvir-

rad neki a politikában, vagy amíg ki nem utalják számára a több tízezres nagyságrendű nyugdíját.

Tökéletesen egyetértek hát az ellenzéki képviselők parlamenti csoportjával, amely a köztársaság ideiglenes elnökénél szót emelt az ellen, hogy a kormány homályos politikai megfontolások alapján, a szabadon megválasztandó Országgyűlés hozzájárulása nélkül nevezzen ki új nagyköveteket. A tiltakozás név szerint említi Major Lászlót, az MSZMP volt szóvivőjét, akit a Buenos Aires-i nagykövet tisztségére szemelt ki a kormány.

A Minisztertanács sietős buzgalma egyes diplomáciai tisztségek betöltésében igencsak furcsállható, ha emlékeztünkbe idézünk néhány olyan korábbi kinevezést, amely még Németh Miklós elődeihez fűződik. Hajdú János, a Népszabadság főmunkatársa, majd a televízió egyik fontos politikai műsorának főszerkesztője így lett a rendszer propagálásában szerzett érdemeiért berni nagykövet. Így kapott nagykövetségi posztot Kanadában Bányász Rezső volt kormányzóvivő, a Tájékoztatói Hivatal egykori főnöke, aki jobbára szintén csak a társadalom félrevezetésében gyűjtött babérokat. Még előbb így lett nagykövet Kelet-Berlinben Lakatos Ernő, a kommunista pártközpont hosszú időn át volt propagandafőnöke.

Kétségtelen, hogy a magyar diplomáciai karban sok új emberre van szükség – nem utolsósorban épp azért, hogy a Bányász- és Lakatos-féle ellendiplomatákat a megfelelővel váltsák föl. Újabb ejtőernyősök azonban nem kellenek, a károk elég nagyok már, semhogy szabad lenne további protekciók kiküldésével, újabb elhibázott és antidemokratikus személyi döntésekkel tetézni őket.

G. Gy.

A külügyi bizottság javaslata

Az Országgyűlés a Varsói Szerződés Politikai Tanácskozó Testületébe a Magyar Köztársaság meghatalmazottjaként kijelöli a köztársaság elnökét, helyettesének pedig a Minisztertanács elnökét.

A Politikai Tanácskozó Testület ülésére a magyar küldöttség tagjait és a szükséges létszámú szakértői gárdát a meghatalmazott jelöli ki. A meghatalmazott a Magyar Köztársaság nevében nyilatkozatot, szerződést írhat alá, vagy szerződést módosíthat. Az aláírt szerződések azonban csak akkor léphetnek hatályba, ha az Országgyűlés törvényben megerősítette azokat. Az Országgyűlés – mint a legfelsőbb államhatalmi szerv – mind a mai napig nem jelölte ki meghatalmazottját a VSZ-testületbe. A legtöbb esetben eddig e jogot az MSZMP első titkára, illetve főtítkára gyakorolta. A magyar küldöttség tagjait az MSZMP Politikai Bizottsága jelölte ki. Ez a gyakorlat – amely egyetlen párt monopóliumává teszi a kijelölés jogát – ma már elfogadhatatlan – szögezte le a képviselő.

Két polgári szárny közül egy új pártba?

Az elmúlt tíz nap legnagyobb belpolitikai eseménye a Kisgazdapárt szakadása volt, még ha a szilveszteri mulatságok és a romániai népfelkelés el is vonta a figyelmet róla. A párt ketté, vagy többfelé osztódása tovább nehezítheti a politikában járatlanok állásfoglalását a márciusi választásokon, nem szólva a szegény párttagokról, akiknek most választani kell a „független” és a „nemzeti” között.

Merre indul vajon a Parasztszövetség, amelynek elnöke Vörös Vince egyúttal a régi párt – a „függetlenek” – elnöke is. Ugyanakkor főtitkára, Gerbovits Jenő részt vett a szakadár két kecskeméti előtálalkozóján.

Gerbovits Jenő, hatvanöt éves zici gazdálkodó, okleveles kertészmérnök, végül is kötélnek állt egy interjú erejéig, de többször leszögezte, hogy egyéni álláspontját mondja, mivel a pártszakadás óta még nem tartottak választmányi ülést.

– A parasztszövetség bevallottan érdekvédelmi szervezet, de tagjai általában a Kisgazdapártban is tevékenykednek. Miért nem elég a párt, miért kellett a szövetséget is létrehozni?

– Amikor 1945-ben tisztázódott, hogy a Kisgazdapárttól jobbra semmiféle politikai csoportosulás sem képzelhető el, a polgári rétegek gyorsan beözlönlöttek a kisgazdákhöz. Az akkori vezetők – Kovács Béla, Nagy Ferenc, Vörös Vince – nem láttak más lehetőséget az érdeklődések kivédésére, minthogy újra létrehozták a Parasztszövetséget, amely már egyszer 1941–44-ig működött. A párt és a szövetség akkor jól megfértek egymás mellett, illetve jól kiegészítették egymást.

A mostani történet kicsit másképp indul, de sokban hasonlít a negyvenötösrre. Mivel a parasztság mindig ódzkodik, mindig óvatosabban lép. Mire elindultak volna, már régen létrehozták neki Pesten polgári egyének a Kisgazdapártot. Hogy ezt milyen erkölcsi alapon tették, azt nem tudja senki. A nevezetes Jurtabeli nagygyűlésen – amelynek eseményeit a betű nem bírja el – én már figyelmeztettem Vörös Vincét, hogy rossz úton vagyunk, ugyanis nyolc a kettőhöz lett a polgáriak és a parasztiok aránya a vezetőségben. Itt már látszott, hogy ez a párt mindenkié lesz, csak a falusi kisgazdáké nem. Úgy gondoltuk, a Parasztszövetség létrehozásával sikerül majd a párton belül is megfelelő súllyal képviselni a falu, a parasztság érdekeit.

– Ez részben sikerült, hisz nem sokkal a szövetség törökkoppányi zászlóbontása után a Kisgazdapárt is kialakította földprogramját.

– Ez a '47-es alapállás a szövetség kiáltványában jelent meg először, mi követeltük ugyanis a kulákok és a sváb parasztiok rehabilitációját. Jellemző az akkori Kisgazdapártra, hogy Boross úr azzal ment vissza egy vidéki újtárló Pestre, hogy a parasztioknak nem kell a föld. Azóta átvették a programunkat, ahogy a többi párt is, amelyik a faluhoz közeledik.

– Ezután következett az érdi nagyválasztmány, ahol Ön póttagként bekevert a politikai bizottságba.

– Ide már a szövetség ideiglenes intézőbizottságának tagjaként hívtak meg. Elmondtam a gyűlésen, hogy a Parasztszövetség nemcsak gazdasági, hanem politikai érdekvédelemmel is foglalkozni akar, így arra is odafigyel, hogyan alakul a polgáriak aránya a párt vezetőségében. Ezért többen belém haraptak akkor, de így sem értem el sokat. Akkor a vidékiek a vélt egység fenntartása érdekében tudomásul vették a helyzetet, de sokkal tevékenyebb vezetőségre számítottak. A politikában és a társadalomban elinduló rohamos erjedéssel párhuzamosan a párt nem tudta átvenni a pártállam által leadott, elvesztett feladatokat és jogokat. A nagyobb pártoknak a kormány mellé kellett volna állni, hogy segítsék és korlátozzák, amíg a hatalomcsere meg nem történik, nehogy az anarchia váljon uralkodóvá. Gondoljunk csak az állami vagyont szétfordítására vagy az eszméletlenül nagy prémiumok kifizetésére.

– Ön a politikai bizottsági tagságával ezek szerint nem sokra ment.

– Tóth Imre békésszentandrás barátom mondta Érd után, hogy ha nincs rend a központban, akkor a megyéket kell megerősíteni, azok majd kioroszkozzák a változást a központtól.

– A jelek szerint a megyék csak annyit értek el, hogy megindult a csúcsos szakadás, de erre térjünk vissza később. Ön azt mondja, hogy a kisgazdák érdekei nem jelenhettek meg a párt irányításában. Mit csinált ebben a helyzetben Vörös Vince, aki már az első szövetségnek alapítója volt, természetesen falusi földművesként.

– Az ő nevéhez semmi kritika sem férhet, hisz az életét tette erre a politikai és érdekvédelmi mozgalomra. Ha hibáztathatnám talán csak azért, hogy kár volt elfogadnia ezt a pártelnökséget. Ha ez nincs, az idő talán kiszorította volna belőlünk valamit. Akár azt, hogy érdekképviselőből párttá alakulunk, akár azt, hogy létrehozunk egy tiszta kisgazdapártot.

– Térjünk vissza a megyékhez. Az aktívabbak két tanácskozási tartottak Kecskeméten, amelyeken Ön is részt vett. Elérték, hogy összevont politikai és intézőbizottsági ülést hívjanak össze a párt vezetői.

– Sajnos ez az összevont ülés nem hozta meg a várt eredményt, a tagság nagy része passzív volt. Valószínűleg ebben része volt a főtitkár, Prepeliczay István minősíthetetlen viselkedésének, amellyel emberi mivoltában sértette meg a csendes többséget is. Csak a csongrádiak, a hevesiek és a Bács megyeiek álltak ki a kecskeméti program mellett, hogy hívjuk össze a nagyválasztmányt és hajtsuk végre a személycserét a vezetőségben. Én is hallgattam, ki akartam várni mások

véleményét. Itt már lehetett érezni, hogy szakadás lesz. Engem is hívtak Szegedre, de nem mehettem, mivel ilyen horderejű kérdésben nem dönthet egy személy, csak a megyei nagyválasztmány.

– Ön a politikai bizottság egyik ülésén arra figyelmeztette társait, hogy lassan kisgazda nélkül marad a Kisgazdapárt vezetősége, és ha egyszer statisztikát kell majd csinálni magukról a nyilvánosság előtt, akkor ez nagyon meglepi majd a világot. Mit tud az új párt vezetőségéről?

– Ott is körül kell nézni, de ebben nem én vagyok az illetékes, hanem azok a kisgazdák, akiket állítólag Szegeden képviseltek. A következő időszakban ez lesz a nagy próbatétel, meg kell vizsgálni, hogy ki kit képvisel.

– Akárhogy is, a szakadás megtörtént. Hova áll a Parasztszövetség?

– Mi azt mondjuk, tárgyalni kell. Rendezni kell azokat a kérdéseket, amelyek erre megértek, nem lehet kikerülni őket. A háborúk is tárgyalással végződnek, de sokszor már ott van az idegen segítség. Jó lenne ezt elkerülni. Ehhez persze a Parasztszövetség is hozzá kíván szólni, mert nem mindegy, hogy ki gazdálkodik, illetve garázdálkodik a parasztiok voksaival. Én szeretném azt hinni, hogy nem szakadt

szét a párt, hisz akkor a tagságnak kelene szakadni, nem csak vezetői csoportoknak. A kisgazdák nevében ne szakadjon senki! Egy igazi szakadásra legföljebb a nagyválasztmányon kerülhetne sor.

– Az Önök érveit talán meghallgatnák egy békésebb időszakban, de a választások előtt néhány hónappal már nincs sok esély rá. A „függetlenek” éppen ma jelentették be, hogy nem tárgyalnak a szakadár „nemzetiekkel”, és ráadásul lebaloldalták őket. Persze a másik oldalt sem kell féltetni, ők is szívesen ajánlották az MSZMP jóindulatába ellenfeleiket, amíg magukat kinevezték az igazi keresztény jobboldalnak.

– Ha ez így lesz, nem tudunk másra támaszkodni csak a parasztság igazi bázisára, a Parasztszövetségre. De oda nem engedünk be szétforgácsoló, frakciós elemeket, ugyanakkor nem ellenkezünk, ha a tagság nagyválasztmányi ülést akar.

Mi Törökkoppányban kimondtuk, hogy nem akarunk politikai párttá lenni, hacsak a külső körülmények rá nem kényszerítenek bennünket. Bár a külső körülmények ebbe az irányba mutatnak, mi jobban szeretnénk, ha a Kisgazdapárt egysége létrejönne. Persze alapvető feltétele, hogy a Kisgazdapárt a továbbiakban a kisgazdáké legyen. Szükségünk van a polgári szárnyra is, hisz nagy szolgálatot tettek a párt elindításával, de most már a tagságra kell a figyelmet fordítani.

Gyórfy Árpád

TÚRÓ

Most, az utolsó évtized hajnalán tekintünk végig az 1989-es esztendőn, ezen a rendkívüli, pluralista esztendőn. Vajon mit hagytunk ki vagy mi maradt ki egy-egy fontos eseményből és egyebekből?

Amennyit már előljáróban le kell szögeznünk, hogy a Magyar Népköztársaságból kimaradt a NÉP. Hogy miért? Úgy vélem, talán így jobb lesz a népeknek, mert általában azt tapasztaltam eddigi életem folyamán, hogyha az ember valamiből kimarad, jobban megússza az események tragikus következményeit. 1957-től napjainkig épült szocializmusból például kimaradt a szocialista IGEN! A Népszabadságból kimaradt a „Világ proletárjai, egyesüljetek!” jelmondat. Egyesek a nép szabadságából kihagyták a népet, mások kihagyták a szabadságot. Az egyik pártból kihagyták a MUNKÁSokat, néhány gyárból pedig a dolgozókat, a bányákból a bányászokat, a borítékokból a lényeket.

A pártokból kihagyták a kommunisztákat, a kommunizmusból kihagyták Marxot és Sztálint. A Hősök tere szomszédságából – tatarozás miatt – kihagyták Lenint. A címerből kihagyták a vörös csillagot... Na és? Van helyette korona, meg lesz három-négy számjegyű infláció, és majd a parlamentben lesznek címeres... örökké birizgálják az embert! Így nem lehet nyugodtan írni! A 301-es parcellából kimaradt Kádár, a Corvin közből „kimaradt” Pongrácz. Az ŐRSÉGBől kimaradt a munkás meg a fodrász, vagyis a Borbély... Az MSZP-ből maradt Grósz és Bereczki. A televízióból a jó műsor és Bereczki. A szavazásból kimaradt a NEM, és ennek főleg Pozsgay úr NEM örül.

Az egyik épületből kimaradt a fűtés, a másikkól az ajtó meg az ablak, a harmadikkól kimaradt a telefon, a negyedikben lehallgatják. Az IKV-ből kimaradt az „I” meg a „V”. A vendéglátóiparból kimaradt a baksis, a rántott szeletből kimaradt a hús. A szemüvegből kimaradt a lencse, a lencséből a főtt kolbász, a kolbászból a fűszer. A vajból kihagyták az író, az íróból a meggyőződést vagy mi a túró?...! A színházakból kimaradtak a darabok, a darabokból a cselekmény, a cselekményből a színészek, az előadásból a néző, a nézőből az élmény.

Bős-Nagymarosból kihagyták Marót, az adókból a nem-et. A vonatokból kihagyták a tisztaságot, és kimaradtak az utasok vagy ha nem, akkor kihagyták a mozdonyt.

A futballból kihagyták a játékokat, de nem hagyták ki a honi és a nemzetközi bundákat! A házasságból kimaradt a hűség, az erkölcsökből kimaradtak a nemek, Czeizel professzor műsorából kimaradtak a felnőttek, de csóstül jöttek a gyerekek...

Prágából kihagyták Jakest és Stefánt, valamint a 68-as tankokat. Ceausescuból kimaradt a józan ész, majd a nemzeti megmentésből ő és hitvese, Magyarországból megint kimaradt Erdély! Barguzinból kimaradt a „Talpra magyar!” Egyelőre itthonról is. Talán majd jövőre... Addig is, B. U. É. K. utolsó évtized!

Budai Kulcsár János

Kamatváltozások

Január 1-jével már életbe lépett néhány intézkedés: így az átutalási betétszámla kamata évi 12 százalékról 14 százalékra emelkedett; a KST betétekre pedig évi 8 százalék helyett 10 százalék kamatot térítenek az 1989. évi őszi befizetési időszak kezdetétől számítva.

Február 1-jétől a kamatozó könyves betétek kamatai az alábbiak szerint alakulnak: 1 éves lekötés esetén évi nettó 13,5 százalék helyett nettó 19 százalék; 2 éves lekötés esetén évi nettó 14 százalék helyett nettó 19,5 százalék; 3 éves lekötés esetén évi nettó 15 százalék helyett nettó 20 százalék.

A takaréklevel kamata 6 év eltelté után az eddigi nettó 16,5 százalék helyett évi 20,8 százalék lesz, amely a kamatadóval együtt bruttó 26 százaléknak felel meg. A lakásra gyűjtött megtakarítások – ifjúsági takaréket, új otthonbetét és lakástakarékossági betét – eddigi 18 százalékos kamata, 5 év utáni felhasználás esetén évi 22 százalékra emelkedik. A nyugdíj előtakarékossági betét mindkét változatánál a takaréklevelével azonosan emeli a kamatot a pénzintézet; ezek kamata is nettó 20,8 százalék lesz. A gyámhatósági betétekre fizeti az OTP a legmagasabb kamatot: az eddigi évi 20 százalék helyett 22 százalékot. Az úgynevezett bianco takaréklevel alsó összege 100 ezer forint, s ez további 100–100 ezer forinttal növelhető.

Új értékpapírként pénztárjegyet bocsátanak ki. Ez január 15-től előjegyzés formájában kapható lesz, s akár hetekre is lekötődhet. Éves kamata bruttó 22 százalék. A már kibocsátott letéti jegyekre az emelt prémiummal együtt évi bruttó 24 százalék kamatot számolnak el. Az OTP II. elnevezésű kötvényre 6 százalék prémiumot fizetnek, így hozama adómentesen évi 18 százalék lesz.

A betétek kamatának változásával együtt a hitelek kamata is emelkedik. Az új típusú változó kamattal folyósított hosszú lejáratú lakáskölcsönök kamata 1990-ben 24,5 százalék. A fogyasztási hitelek kamata pedig február 1-jétől 28 százalékra emelkedik.

(MTI)

A fővárosi főügyész, Bócz Endre a katonai főügyészhez, Káman József vezérőrnagyhoz továbbította az SZDSZ és a FIDESZ által ismeretlen tettesek ellen tett feljelentést, mivel az a hatályos jogszabályok szerint a Katonai Főügyészség hatáskörébe tartozik. Káman József az MTI érdeklődésére elmondta, hogy feljelentés-klégészítést rendelt el, mert a hozzá eljuttatott bizonyítékok hiányosak, azokról nevek, számok hiányoznak.

Köszeg Ferenc, az SZDSZ ügyvivője elmondta, hogy a bizonyítékul szolgáló jelentések hiánytalanul rendelkezésre állnak, ám azokat informátoruk védelmében nem adják ki. A főügyészhez eljuttatott fénymásolatról ezért szándékosan tarták le a jelentéseket készítő nevét, s azt, hogy kik kapták azokat kézhez.

(MTI)

Külgyminiszteri tájékoztató

Horn Gyula külgyminiszter pénteken délután sajtótájékoztatót tartott hivatalában. Mindenekelőtt a csehszlovák külgyminiszter küszöbön álló látogatásáról szólva azt emelte ki, hogy igen számos téma vár megtárgyalásra, így a bős–nygyarosi erőmű kérdése, a magyar kisebbség helyzete Szlovákiában, továbbá különös hangsúllyal a regionális együttműködés lehetőségei, amelynek tárgyában több új magyar javaslat van készületben. Szólt Horn Gyula arról, hogy a magyar külpolitika nyitása kapcsán milyen bírálatok és fenyegetések érték az országot. A közelmúlt napok romániai vonatkozású és közel-keleti vonatkozású híreinek kapcsán leszögezte, hogy a magyar tömegkommunikáció nem szított Arad-ellenes hangulatot, mindössze csak közvetítette a Romániából érkező híreket. Ennél fogva semmi jogosultsága annak, hogy a magyar tömegtájékoztatót Arad-ellenes hangulat szításával vádolják. Minden országnak jogában áll eldönteni, hogyan járulhat hozzá saját külpolitikai céljainak megvalósításához. A magyar külpolitikának is megvan ez a szuverén joga. Utalt Horn Gyula arra, hogy a korábbi időszakban, a korábbi években is érte bírálat, sőt fenyegetés is a magyar külpolitikát, amikor például az amerikai rakéták nyugat-európai állomásoztatásáról volt szó, és ezzel egyidejűleg Magyarország nem zárkózott el a szöbárforgó nyugat-európai országokkal való együttműködéstől. Ugyancsak értek bírálatok bennünket akkor, amikor felvettük a romániai magyar kisebbség helyzetét, továbbá a közelmúltban, amikor utat nyitottunk Nyugat felé az NDK-ból érkező menekülteknek. Legutóbb pedig most az Izraellel kapcsolatos lépéseink indítottak egyes közel-keleti országokat arra, hogy bennünket bíráljanak. A dél-afrikai külgyminiszter mostani budapesti látogatása alkalmából egyes afrikai országok részéről ugyancsak kemény, elítélő nyilatkozatok láttak napvilágot. Ennek kapcsán azonban Horn Gyula leszögezte, hogy nem Magyarország az egyetlen állam, amely Dél-Afrikával tárgyalásokat folytat, mert 46 ország hivatalos kapcsolatot tart fenn ezzel az állammal, közülük 39 pedig diplomáciai kapcsolatban áll. Ezek között számos semleges ország is található. Tíz fekete afrikai ország is a Dél-Afrikával rendszeres diplomáciai és gazdasági kapcsolatokat fenntartó országok sorában áll, és ha a mozambiki külgyminiszter most bírálta Magyarországot a dél-afrikai külgyminiszter fogadása miatt, úgy Horn Gyula bizonyosra veszi, hogy a mozambiki államelnök bizonyára nem osztja külgyminisztere álláspontját, mert hiszen Mozambik maga is szoros kapcsolatokat tart fent Dél-Afrikával. Dél-Afrika vonatkozásában kiemelte Horn Gyula, hogy megkezdődött az apartheid felszámolása. Ezt a folya-

matot a tárgyalások és a kapcsolatok csak előmozdíthatják. A Bota külgyminiszterrel folytatott megbeszéléseket igen hasznosnak minősítette, de hozzátette, hogy magyar részről leszögezték, az apartheid teljes felszámolása feltételét képezi a diplomáciai kapcsolatok felvételének. Mindamelllett a közvetlen kapcsolatok nagyon hasznosak lennének Magyarországra számára mind politikai, mind gazdasági tekintetben, és hát a Dél-Afrikában élők mintegy 15 ezer főnyi magyar közösséggel a kapcsolatot szintén érdemes volna fönntartani.

A KGST kapcsolatokat illetően Horn Gyula kiemelte, hogy a KGST mai állapotában nemcsak alkalmatlan célja megvalósítására, de túlságosan is sokba kerül. Ilyetén működése a továbbiakban értelmetlen. Az eddigi tervegyeztetéses módszer sem vált be, a döntő az lenne, ha kétoldalú kapcsolatokat sikerülne kifejleszteni, illetőleg ezeket a kétoldalú kapcsolatokat sikerülne sokkal gyümölcsözőbbé tenni. Különösen azok az újszerű formák között, amelyek az újabb időkben jelentkeztek.

Fontosnak mondta az áttörést a konvertibilis elszámolásra, eddig magyar–jugoszláv viszonylatban került sor ilyen lépésre, s ez annak idején erősen fel is lendítette a jugoszláv–magyar gazdasági kapcsolatokat.

Szólt végül Horn Gyula a magyar külpolitika legközelebbi időszakban esedékes tennivalóiról, illetőleg a külpolitikai eseményekről. Ezek között ki kell emelni, hogy január harmadik hetében Budapestre látogat a japán miniszterelnök. Ez lesz az első eset, hogy japán kormányfő Magyarországra látogat. Gazdasági, utazási problémákról készülnek megállapodások. Hasonló időszakban látogat Budapestre Mitterrand francia elnök.

A Mitterrand által közelmúltban felvetett európai konföderációs terv igen érdekl Magyarországot, mint mondta Horn Gyula, és kíváncsiak vagyunk mit is jelent ez közelebbiről a francia elnök elképzelése szerint. Január végén Németh Miklós miniszterelnök látogat Strasbourgba az Európa Tanács meghívására. Ő lesz Gorbacsov után a második kelet-európai politikus, akit ott vendégül látnak. Február elején azután a magyar kormányfő részt vesz a világgazdasági fórumon. Január közepén magasszintű tárgyalások kezdődnek a regionális együttműködésről Olaszország, Jugoszlávia, Ausztria és Magyarország között. E tárgyalások folytatását tavaszra irányozzák elő, amikor valószínűleg miniszterelnök-helyettesek fognak konkrét megállapodásokra jutni. Az első negyedévben sor kerül a diplomáciai kapcsolatok felvételére a Vatikánnal, továbbá nagykövetségi szinten Chilével is.

Gadó György

Ötvenhatos elítéltek nyugdíjáról

Közös közleményt adott ki az Országos Társadalombiztosítási Főigazgatóság és a Belügyminisztérium az 1956-os népfelkeléssel összefüggésben elítéltek és a közbiztonsági őrizet alá helyezett társadalombiztosítási helyzetének rendezéséről, valamint korábbi nyugdíjsökkentések megszüntetéséről. (Kivonat közlemény.)

1. §

Az, akinek saját jogú nyugdíjállása (öregségi, rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíja, mezőgazdasági szövetkezeti járadéka) van, és 1956. október 23. és 1963. április 4. között elítéltek, az ügyében első fokon eljáró bírósághoz fordulhat, amely igazolja szabadságvesztésének tényleges tartamát, valamint azt, hogy az elítélést az említett törvény alapján semmisnek kell tekinteni. Az igazolást ahhoz a szervhez kell megküldeni, amely a nyugdíjat, mezőgazdasági szövetkezeti járadékot annak idején megállapította. Az igazolás megküldése mellett közzölni kell azonosítás céljából a szemé-

lyi számot, az annak idején hozott megállapító határozat számát és a nyugdíjfolyósító törzsszámot is. A nyugdíjmegállapító szerv a bíróság igazolása alapján kiszámítja azt az összeget, amellyel a nyugdíjat, mezőgazdasági szövetkezeti járadékot fel kell emelni, és erről értesíti az igénylőt, valamint a nyugdíjfolyósító szervet, amely az emelést végrehajtja.

Az emelés

a) egy évet meg nem haladó szabadságvesztés esetén havi 500 forint,

b) egy évet meghaladó szabadságvesztés esetén az a) pont szerinti 500 forinton felül minden újabb megkezdett évre további havi 250 forint (az ötödik évvel bezárólag),

c) a szabadságvesztés hatodik évétől kezdve minden újabb megkezdett évre további havi 200 forint.

(Az előzőekből kiszámítható, hogy hét évi szabadságvesztés esetén az emelés havi 1900 forint.)

Az emelés a már nyugdíjasoknak az igazolás benyújtásától visszafelé szá-

mított hat hónapra, de legkorábban 1989. október 1-jétől jár. Azoknál, akik a bírósághoz bizonyítottan 1990. március 31-ig benyújtják kérelmüket, a hat hónapos visszamenőlegességet a kérelemnek a bírósághoz benyújtásától kell számítani.

A semmissé nyilvánított ítélet alapján a szabadságvesztés idejét szolgálati időnek tekinteni nem lehet, ezért azok is a közzölt mértékű emelésben részesülnek, akik a jövőben vonulnak nyugdíjba (természetesen csak a nyugdíj megállapításával egyidejűleg).

Ha az 1956. október 23. és 1963. április 4. között a népfelkeléssel összefüggésben elítélte személy már nem él, özvegyi nyugdíjra, árvaellátásra vagy szülői nyugdíjra jogosult hozzátartozója kérheti az elítélés semmissé nyilvánítását.

A hozzátartozóknak az elítélte jogán megállapított ellátását személyenként annak az összegnek a felével kell fel-emelni, amely a meghaltat megillette volna.

Elszabadulnak az élelmiszerárak?

Nem jár más jól, csak a költségvetés!

Kár, hogy egy közhellyel kell kezdenem frásomat: igen nehéz évek nézünk elébe. Még nagyobb kár, hogy idestova tíz éve mondogatjuk ezt minden esztendő kezdetekor, s sajnos az esetek többségében igazunk is lett. E kezdés után olvasóink biztosan kitalálták már, hogy az áremelésekről lesz szó a következőkben. Igen, a régi terminológia szerint „árrendezésről”, amely a jelek szerint életünk keserű, és – mivel beköszöntött a szabadárkorszak – úgy tűnik, állandó kísérőjelensége volt és főleg lesz.

Az állampolgárok számára minden ár emelése fájdalmas, az élelmiszereké azonban különösen az, hiszen az év az az emberi szelekvés, amelyet a legnehezebb a kényszerűségek következtében a minimálisra csökkenteni... Profánul azt is mondhatnám, hogy sokunknál a tavalyi kabát és cipő még nagyon is megfelel idén, de vacsorára azért meg kell venni a párizsi és a cipő új tűz-hűs dekáját...

Beszélgőpartnereimről az alapvető élelmiszerek áremelésének mértékéről, és azok háttéréről – melyek az egész országra érvényesek – érdeklődtem, először Szabó József, a Tolna Megyei Sütőipari Vállalat igazgatója beszélt:

– A mi területünkön a fehér kenyér, a vizes zsemle és a sós kifli ára hatóságilag maximált lesz nyolcadikától, ennél többet nem kérhetünk érte. A többi termékünk viszont szabadárú lesz. Átlagosan huszonöt százalékkal kell többet fizetniük a vásárlóknak értük, s egyelőre megállapodás alapján mindennél ennyi az ajánlott árunk mértéke.

– Mondana egy-két jellemző példát az új árakra?

– Természetesen:
fehér kenyér: 14,80 Ft/kg
házi jellegű kenyér: 20,00 Ft/kg
francia kenyér: 15,00 Ft/db
Erzsébet kenyér: 22,60 Ft/db
vizes zsemle: 1,70 Ft/db
sós kifli: 1,70 Ft/db
vajaskifli: 2,00 Ft/db
kis briós: 4,20 Ft/db
túrós táska: 8,20 Ft/db
finom fonott kalács: 15,80 Ft/db
(0,25 kg)
zsemlecipő: 6,00 Ft/db
zsemlevekni: 11,30 Ft/db

Hozzá kell tennem azonnal, hogy ezek az ajánlati árunk, tehát a kiskereskedelem tetszése szerint eltérhet tőlük – kivételt természetesen a maximált áras termékeink jelentenek, ezeket nem adhatják többért.

– A Sütőipari Vállalat nyeresége mennyivel lesz több azáltal, hogy negyedével (átlagban) többért adják a termékeiket?

– Ha hiszi, ha nem, ezekbe az árakba átlag hét százalékos nyereséget kalkuláltunk be, ami például a hitelkamatok húsz százalékon felüli mértékével összehasonlítva rendkívül alacsonynak számít.

– Számítanak az áruik iránti kereslet visszaesésével?

– Igen, ez minden emeléskor tapasztalható, számunkra is gondot je-

lent, hogy a meglévő kapacitásunkat mivel kössük le idén. Nem is beszélve arról, hogy a csökkenő termelés felszínre hoz némi létszámfelesleget is, melynek kezelését is meg kell oldanunk. Az áremelésnek véleményem szerint egy pozitív hatása mindenképpen lesz, az a kenyérpazarlás, ami eddig tapasztalható volt, mérséklődni fog.

A tejszár helyzetéről, áremeléseiről Bucsi Elek, a Tolna Megyei Tejszár Vállalat igazgatóját kérdeztem.

– Úgy tudom, a tejszárban is maradt mutatóban egy-két hatósági ár.

– Igen, a nyers tej felvásárlási ára és a 2,8%-os zsírtartalmú fogyasztói tej ára továbbra is hatóságilag kerül megállapításra. Trösztzi költségvetés alapján alakítottuk ki az új árakat, amelyek az említettek kivételével ajánlott árak szintén, tehát a boltokban alakulnak ki véglegesen. A kiskereskedelemről már hallottam olyan visszajelzéseket, hogy a számukra megállapított 13%-os árrést kevésnek találják, tehát valószínűnek tartom, hogy az év folyamán emelést eszközölnek majd.

– Tartani tudják a tavalyi értékesítésük mértékét?

– Biztos, hogy nem. Már az előző évben is volt egy 8-9 százalékos visszaesésünk, idénre tízet terveztünk, de nem lenne túlságosan meglepő, ha ezt túllépnénk.

– Nem foghatná vissza a tejfelvásárlásukat?

– Nem. Ez a tejmenyiség megvan az országban, s nekünk fel kell vásárolnunk. Erre ugyan ma már senki nem kötelez minket, azonban a Tejszár Vállalatok Trösztje eleget tesz a kormányzati elvárásnak, és az országban megtermelt összes tejet átveszi, és feldolgozza.

– A kormány ezt miért várja el?

– Mert nem akarja vállalni annak ódiáját, hogy ha két év múlva a kereslet esetleg nő, akkor az országnak tejet kelljen importálnia.

– Milyen lehetőségük van a tejfellesleg levezetésére?

– Az export. Sajtot, vaját és porított termékeket szállítunk külföldre, elsősorban valutáért, tavaly például a Tolna Megyei Tejszár Vállalat öt és fél millió dollár értékben.

– Mennyire gazdaságosan?

– Az előzetes számítások alapján hatvan-nyolcvan forint közötti dollárkihozatalt értünk el. Hozzá kell tennem, hogy az áremelésekből egy fitying sem marad a vállalatnál nyereségként!

– Végül kérem, hogy mondjon néhány jellemző „új” árat!

Pasztőrözött tej 2,8% zsírtart. 1 liter: 18,20 Ft,
pasztőrözött tej 2,8% zsírtart. (pohárban) 0,2 l: 6,00 Ft,
ultrapasztőrözött tartós tej 1 liter: 39 Ft,
fél tartós tej 0,5 l: 11,60 Ft,
sovány tejszárka 0,5 l: 11,90 Ft,
sovány tejszárka (pohárban) 0,2 l: 7,00 Ft,

tejföl 20%-os (pohárban) 0,2 l: 18,40 Ft,
tejföl 12%-os (pohárban) 0,2 l: 14,50 Ft,
joghurt (pohárban) 0,2 l: 7,90 Ft,
habtejszín (pohárban) 0,2 l: 25,70 Ft,
vaj (80%-os) 10 dkg: 18,90 Ft,
Trappista sajt 1 kg: 220,- Ft,
füstölt sonkasajt 1 kg: 280,- Ft.

Sajnos a húsipar sem maradhat ki a sorból, jelentős áremelések lesznek a „húsfronton” is. Hogy mekkorák, azt Waffenschmidt Jánostól, a Szekszárdi Húsipari Vállalat gazdasági igazgatóhelyettesétől tudjuk meg:

sertéscomb: 250,- Ft,
rövidkaraj: 210,- Ft,
hosszú karaj: 200,- Ft,
oldal: 130,- Ft,
hátsó csülök: 110,- Ft,
első csülök: 80,- Ft,
máj: 120,- Ft,
marhahúsok:
vesepecsenye: 650,- Ft,
hosszú felsál: 260,- Ft,
lábszár: 180,- Ft,
csontos rostélyos: 170,- Ft,
pacal: 180,- Ft,
felvágottak:
párizsi: 130,- Ft,
Zala: 190,- Ft,
virslis: 160,- Ft,
gyulai kolbász: 300,- Ft,
Pick szalámi: 460,- Ft,
véreshurka: 56,- Ft,
májashurka: 70,- Ft,
gépsonka: 360,- Ft,
füstölt tarja: 340,- Ft,
császárszalonna: 180,- Ft,
erdélyi szalonna: 86,- Ft.

– Ez átlagosan hány százalékos emelést jelent? – kérdeztem Waffenschmidt Jánostól.

– Mintegy harminc-harminckettől százalékos, amely a 66 forintos felvásárlási centrumárnak (is) a következőképpen. Tudom, hogy ez a lakosság jó részének igen megerőltető adatokat jelent, mégis meg kell mondanom, hogy az ipar szakemberei még ennél is magasabb, 68 forintos árat szerettek volna elérni, mert – ez a személyes véleményem is – először a mezőgazdasági háttérrel kellett volna rendbe tenni ahhoz, hogy az élelmiszeripar is rendbe jöhessen. A termelők azonban nem lesznek ezzel elégedettek, tehát további feszültség várható ezen a téren.

– Mennyivel nő az SZHV nyeresége, a magasabb árak következtében?

– Ha sikerül tartani a centrumárat, és a begyűrtözött költségek a számított értékek alatt maradnak, akkor kb. négy százalékkal, de hogy e feltételek teljesülnek, erre kicsi az esély. A fentebb felsoroltak egyébként ajánlott árak, tehát a kiskereskedelemnek joga van ettől eltérőket is megállapítani. A folyamatos áremelkedést a kialakuló piac hatása fogja majd megállítani.

– Úgy vélem, ez csak akkor következhet be, ha megjelenik a konkurrenciája, s minden nagyvállalatnak tucatnyi kisüzemmel kell majd megküzdenie a vásárlókért, egyetért velem?

– Tökéletesen, de ez csak akkor lehet igazi piaci verseny, ha minden gazdálkodó egység azonos szabadságfokot élvez majd a termelésben, értékesítésben. En ugyanis még nem látam olyan magánvállalkozót, vagy kiskereskedőt, akit kötelezhetek volna például arra, hogy Budapestre szállítson árut az ottani minél jobb ellátás érdekében.

Wágner Dezső

Az MDF a tulajdonreformról

Minél többen legyenek tulajdonosok hazánkban és jöjjön létre a magántulajdon elsődlegességén alapuló vegyesgazdaság – összegezte Diczházi Bertalan, a Magyar Demokrata Fórum gazdasági szakértője az MTI munkatársának a szervezet tulajdonreformról alkotott elképzeléseit abból az alkalomból, hogy elkészült az MDF programja, amelyet hamarosan nyilvánosságra hoznak.

– Támogatjuk a privatizálást, akár külföldi, akár belföldi tőkével történjen az – húzta alá a szakértő –, miközben a privatizáció hathatós ellenőrzése mellett vagyunk. Jelenleg ugyanis ez a folyamat túlságosan öletszerű; például egy vállalati vezető, aki cégét áruba bocsátja, abban sem érdekelt, hogy reális vagyonszámítás készüljön az üzemből. Ezért manapság gyakori, hogy a vállalati vagyont alulértékelik. Hiszen, ha a vagyont alacsonyabb értéken mérik fel, akkor a cég vagyonarányos nyeresége nagyobb lesz, s magasabb bért lehet fizetni a dolgozóknak, ám eközben az egész nemzetgazdaság kárt szenved. Így feltétlenül szükség van arra: legyen független vagyontértékelő szervezet, amely a parlamentnek tartozva felelősséggel, a vállalatok eladását ellenőrzi. Ha úgy találja, hogy egy-egy üzemet értéken alul akarnak áruba bocsátani, akkor legyen módja ezt megakadályozni.

– Hogyan képzeli a konkrét privatizációs lépéseket?

– Szeretnénk, ha a kialakuló vegyesgazdaságban a magántulajdon szerepe lenne a meghatározó, mintegy 60-65 százalékos. Ösztönözni kívánjuk a külföldi működőtőke bejövését az országba, mégpedig úgy, hogy működéséhez megteremtjük a szükséges infrastruktúrális feltételeket. A magyar állampolgároknak szeretnénk olyan biztosítékokat nyújtani, amely garantálja, hogy vagyontulajdonosok jövedelmezően fektethetjük be, s azt nem kell „felesleges” fogyasztásra pazarolniuk. A dolgozóknak valódi tulajdonosi alternatívákat szeretnénk kínálni; azt akarjuk elérni, hogy minél többen legyenek valódi tulajdonosai annak a gyárnak, üzembnek, intézménynek, amelyben dolgoznak. Az MDF kezdeményezi a külföldön ismert és alkalmazott részvénytulajdon-program (ESOP) hazai adaptációját.

– A Magyar Demokrata Fórum álláspontja, hogy a szövetkezeteknek van létjogosultságuk, hazánkban azonban nem a sztalini kolhoz-típusú, hanem a skandináv mintájú, egyéni érdekeken alapuló szövetkezés a jövő. E szövetkezeti modell csírái már ma is megtalálhatók a kisszövetkezetekben.

MSZMP-meditáció

Az újjászerveződött Magyar Szocialista Munkáspárt kongresszusával, feltehetően az utolsó szin is felkerült a magyar politikai élet palettájára. Ismert, adott minden pólus, könnyebb az eligazodás. Ha akadnak még ingadozók a baloldali útkereszteződésében, ma már minden kétséget kizáróan dönteni tudnak. Nagyon valószínű, hogy többen választják az MSZP-hez vezető utat, mivel az MSZMP kongresszusán agresszív nézetek kerekedtek felül és ez sok tépelődőt elriaszt.

Némi meglepetéssel szolgált Grósz Károly egykori miniszterelnök felszólalása. Egyéniségére jellemző határozottság mellett érzékelhetőek voltak a csalódottság jelei. Egykori elvtársainak csomagolt epés célzásai nem hagytak kétséget arról, hogy milyen kategóriákban gondolkodik. Várakozásoknak megfelelően a Németh Miklós vezette kormány kritikájára alapozta mondandóját; és ez a jelenlegi helyzetben taktikai hiba. Túl kicsi még ugyanis a távolság attól a koordinátától, amikor a süllyedő hajó kormánykerekeit szélsébesen Németh kormányfő kezébe nyomta. Minden bizonytalan sokan méltányolták volna, ha a felgyülemlett gondokból, problémákból néhányat felvállal.

Sajnos ez elmaradt; a kívülálló szemszögből felépített beszédével viszont, óhatatlanul kérdőjeleket tett a felkiáltó jelek után is. A felelősség áthárítása ma már rossz politikának ígérkezik, különösen, ha figyelembe vesszük, hogy nagymérvű elszegényedéssel, szociális gondokkal kell szembenézni. Ráadásul az elhibázott politikai döntéseknek azok a dolgozók a kárvalottjai, akiket az MSZMP meg kíván hódítani. Minthogy nem szenvedünk amnéziában, ez a vállalkozás nem lesz egyszerű. Nyilván ennek tudatában lépett előtérbe Thürmer Gyula, aki Grósz Károly egyik tanácsadója volt. Grósz Károly pályáját figyelve abban kell bízunk, hogy jobb vezetőnek bizonyul majd mint tanácsadónak; erre nagy szüksége lesz az MSZMP-nek éppúgy, mint a magyar társadalomnak, mert sok önmérsékletre és toleranciára lesz szükség az elkövetkezendő időben. El kell mozdulni a kibic álláspontjából mindenkinél, ha gondoljunk végére akarunk jáni.

A kongresszus munkáját figyelők többsége meglepődött Marosán György felbukkanásán, akit az '56-os forradalmat követő megtorlás időszakában hangoztatott szélsőséges nézetei miatt, a konszolidációra törekvő Kádár adminisztrációnak ányékba kellett állítani. Így nem csoda, hogy első reflexióként sokan a sztálinista modell újraélesztését érzékelték. Marosán személye már önmagában is ellentmondásokat hozott a felszínre, mivel rehabilitálásra szorult, ez a lépés viszont megkérdőjelezi a kádári örökség vállalását. Így óhatatlanul kínálkozik a mérlegelés lehetősége, hogy Marosán kívülálló retorikai képességeiért mennyi veszteséget könyvelhetnek el etikai téren. Sajnos, akad néhány ellenséges, ellenforradalmat emlegető szónok is, különösen nyomasztóak ezek a megnyilvánulások ma, amikor a reformpártok megbékélésre törekednek és a szomszédos Romániából még fegyverroport hoz a szél.

-Balázs-

Egy dunántúli kisvárosból (nagy-községből) meghívót kaptam. Karácsony előtti estére egyórás összejövetelt, ahogy írják virrasztást tartanak a templomban Tőkés Lászlóért. A városkában számottevő ellenzék nem működik, ezt is a helybéli tanárok rendezik. A kiindulás a december 19-i temesvári események. A helybéli viszonyokat elég jól ismerem és mivel úgy éreztem ott kell lennem (egyéni okokból is) valami furcsát éltem át jelenlétemkor.

A megemlékezésen kb. 60-80 ember vett részt. Hogy ez sok vagy kevés az nem érdekes. Az érdekes a megjelentek személye. A templomban az első padban ott foglalt helyet és adta a szónokokat a helybéli vezetés. A régi-mostani helybéli elit. Mint a régi szép időkben. Díszhelyen, és beszéltek. Papírról olvasva, nem zavarva attól a tényről, hogy az események rohamos változása miatt rég nem aktuálisak az általuk leírtak. Nem vették észre azt a tény sem, hogy ez már egyáltalán nem kisebbségi és nem erdélyi ügy. Nem vették észre a változást, mert ők már a saját kortesbeszédüket mondták. Amit mondtak, az bármelyik radikális ellenzéki pártösszejövetelen megfelelt volna. Igaz, mostanság ehhez a legkisebb kurázsira sincs szükség. Szinte elég a Népszabadságból kiollózni. Mégis valami engemet nagyon zavart. A jelenlévők... A hivatalból jelenlévők sokasága. Egyetlen ember hiányzott a sorból. A volt MSZMP párttitkára. (A közelmúltban ment nyugdíjba és tudtommal nem igazolt át sehova). Nem tudom miért nem jelent meg, holott ideje lett volna. Talán azért nem, mert amin nem vett volna részt egy évvel ezelőtt, azon most sem akart. Ha így van, akkor becsülni tudom. Megjegyzem, az új MSZP-titkár ott volt.

Nagyon kényelmetlenül éreztem magam. Valami nagy-nagy zavar fogott el.

Hallgatag zavarban

Mint ahogy zavart érzek azzal a történelemtanárral szemben, aki találkozásainkkor sopánkodik az erdélyi magyarság elnyomatásán, holott diákjainak évtizedes működése alatt egy szóval sem említette – sőt amikor azok tettek fel kényesnek minősített kérdéseket, osztályharcos nézőpontra bízta.

Mint ahogy zavart érzek azzal a volt községi vezetővel szemben is, aki buzgón és lelkesen ecseteli az önállóság, az önkormányzat nagyszerűségét... holott ő volt az, aki évekkkel előbb a csatlakozás, az összevonás mellett agitált. (A sors fintora, hogy a számára beígért tanácselnök-helyettesi funkcióból semmi sem lett.)

Zavart érzek azzal a falusi iskolaigazgatóval szemben, aki szidja a régi tanügyet, amiért elvitte az iskolát, holott az évekkkel ezelőtti összevonáskor kifejtett agitációs tevékenysége jutalmaként a központban lett az iskolaigazgató helyettese, ami kétségkívül fejlődés volt számára. Hogy a falujának is?

Zavart érzek annál a tsz-elnöknél, aki csodálatosan berendezett, hatalmas házában szidja a mezőgazdaságot tönkretevő kormányzatot.

Zavart érzek azzal az ellenzéki pártvezetővel szemben, aki évekkkel ezelőtt a megyei tanács művelődési osztályának vezetője volt. (Elképzelhető volt egy ilyen beosztás a teljes odaadás nélkül? Aligha.)

Zavar és zavar. Valami nem stimel. Nagyon nem. Hiányolok ezekből az emberekből valamit. Nem mostan-

ról van szó, hanem „régebről”! Nem a harcos kiállást, hiszen azzal most nagyon is rendelkeznek. Nem a nagy „ellenkezést” hiányolom, hanem a hallgatást. Akkoriban legalább hallgattak volna... de nem! Akkor is, régen beszéltek és hangosak voltak. Akkor is amikor semmilyen kockázat nem volt a hallgatásban. Legalább ne igyekeztek volna rátromfolni mindenre. Pláne, ha nem hitték el! Vagy hittek mindenben?

Akkoriban igen, és most már nem? Bennük a történelem pillanatok alatt zajlott le. Azt hiszem nem ez az igazság. Ők fejlődésről, megvilágosodásról, kompromisszumkészségről, realpolitikáról beszélnek. Bennem az elvetelenség fogalma jelenik meg teljes, és mély tartalmával.

Ha legalább ne beszéltek volna? Ha némán beletörődtek volna a muszájba? Ha ők lettek volna a hallgatag kisebbség? vagy többség? – akkor most talán nem létezne egy másik hallgatag réteg, melyet jogosan nevezhetünk többségnek. Most még mindig (sajnos) létezik és talán ezért ilyenek. Mert nem bíznak. Akkor sem és most sem. Mert most is a hátulsó padban ülnek. És mert ugyanazok tülekednek a helyért a „protokoll” padban, mint régen. Ők voltak ott akkoriban is, legfeljebb annyit változott a világ, hogy régen nem volt sikk a templom. De most már ott is? A régi helyeken más, nyomdakészítette írás szokott a falakon lenni. Itt talán megvan a lehetőség, hogy megjelenjen másfajta írás is a falon. Sokak már látják is, de az elől ülők számára úgy látszik még láthatatlan. Pedig ezek a lángbetűk nagyon jól olvashatóak.

„Megmérettél és könnyűnek találtattál” ... nagyon könnyűnek.

Talán egy sóhajts is elég lenne?

Havrilla István

Január:

a választási hadjárat jegyében!

Senki sem gondolhatja komolyan egy valóban többpárti országgyűlés megválasztása előtt, hogy az előttünk álló 90 nap alatt, a demokrácia jegyében folyó választási küzdelmet: – az előző politikai rezsim hordalékából összeállt – valamiféle „nemzeti kormány” hivatott – a neoszocialista demagógia alkalmazásában immár „közkinccsé” lett közmegegyezési alapon koordinálni!

E szándék aladúcolására pediglen – a nyugati választási szokásoktól teljesen eltérően –: „nélkülözhetetlen” rendeletek tucatját (miniszterek fizetésrendezése) terjesztve az önmagát feloszlott parlament elé: a jelen kormányzat időállóságát és öletgazdagságát bizonyítandó!

Mindez bocsánatos bűnnek számítana, ha csupán azt néznénk, hogy itt a parlament demokratizáció kormányzati gyakorlatában – múltját és neveltetését tekintve – még az elemi ismeretek szintjén mozgó újoncokról van szó: ám ez csupán részben fedi a valóságot – az igazság az, hogy itt egy rendkívül furfangos és megfélemlítő „átmentési machinációk” sorozatával találjuk magunkat szembe: amelyek mögött nem kis múlttal rendelkező stratégiák állanak.

Eleve fennáll a valószínűsége annak, hogy azok az ellenzéki pártok, amelyek a kezdet kezdetén tanakodásba és egyeztetésekbe merülve nem merik bevetni rendelkezésre álló erőiket a nyílt választási harcba – hamarosan veszteséglistára kerülnek. Az idő olyan kevés és a közvélemény elvárásait – petárdák dobálásával senki sem tudja kielégíteni. A főváros esetében például választók százezreire számíthat az a párt, amelyik a kierőszakolt lakáskonkreció, mint a közvélemény jog- és igazságérzetét méltán sértő rendelkezés azonnali megváltoztatását követeli az új parlamenttől. Ez a választási küzdelem elvi szilárdságot és teljes nyíltságot követel a képviselőjelöltektől – inkább mint bármikor.

Hargitai István

Kifejező hallgatás

Az éhező, fázó, ezer sebből vérző, szabadságáért élethalálharcot folytató romániai nép megsegítésére az első hírekre megmozdult az ország. Az egyházi, állami, társadalmi szervezetek mellett a politikai pártok is egyre-másra adták ki felhívásaikat, s ezekben a politikai állásfoglalások mellett ugyancsak ott voltak a segítő szándék megnyilvánulásai: a pártirodák segélyszállítmányok gyűjtőhelyeivé alakultak, ki véradást, ki romániai gyerekek befogadását szervezte, voltak akikért napokig aggodtak jóérzésű emberek, hogy hazakerülnek-e épségben a harcoló Romániából, ahová habozás nélkül útnak indultak segélyszállító konvojjaikkal a riasztó hírek dacára.

A segítő, támogató, együttérző támogatás egy helyről hiányzik: a magát legnagyobb taglétszámot hirdető párt. Persze, kínos lehet a helyzete az MSZMP prominens tagjainak, hiszen mostanáig elvtársaknak mondták a véres kezű diktátort. Kínos lehet most tőle utólag elhatárolódní, pláne öt elítélni. Ennél már csak mostani hallgatásuk kínosabb. Kifejezőbben minősít ugyanis, mint bármely eddigi hangzatos nyilatkozatuk.

L. Gy. G.

ZENÉ

Koncert – az örök és a jelen lévő aktualitások jegyében

Karácsony ünnepe által (mint minden ünnepen, ha igazi) valamiképpen az örökkévalóság érint meg bennünket – Pilinszky ezt így mondaná: a kozmosz küszöbéhez érkezőnk, s a végtelennel nézünk farkasszemet. A művészet – s így a zene is – lényegében ugyanerről beszél. Ünnepi örömeink közé azonban néha betör a hétköznapi brutalitása, s ez akkor is megrázó, ha tudjuk, hogy a véresen kínlódó szenvedésből valami nagyszerű születik. Ugyan ki vonhatná ki magát ennek hatása alól? A művész elkötelezettsége – pejoratív szóval „pártossága” – is a jó és szép kategóriáin túl az igazság melletti hitvallás, s ezért éreztük úgy, hogy helyénvaló az Affetti Musicali együttes karácsonyi hangversenyének nyitó számát – mely találon J. S. Bach „Actus tragicus” (106.) kantátájának szimfóniája – az elmúlt napok áldozatai emlékének szentelni.

A társulat – akiket a Kereskedelmi Bank Rt. támogat (méltán) – nevében is a zenei kifejezés szolgálatát tűzte zászlajára, s hogy mit is jelent mindez, az koncertjeiken hallható. Ezúttal is ritkán hallott művek új előadásának, illetve gyakran hallott művek ritka előadásának lehettünk tanúi. Az Affetti Musicali válogatott erőkből álló társaság: van közöttük zenekar-, és vonós-nyegyesvezető éppúgy, mint karmester, vagy éppen zenetudós. Ez azonban nem annyira a heterogeneitás, mint inkább a sokoldalú igényesség bélyegét üti rá a produkcióra, amit értékelni kell.

Műsorukat A. Scarlatti a-moll koncertójával nyitották meg. E mű remek darab, s az előadás is megfelelő volt; ám az előadókat látva-hallva furcsa érzésem támadt: mintha az a sok mozgás, ami tulajdonképpen igen kifejező és zenei, nem jelent volna meg adekvátnan magában az előadásban.

(Lehet azonban, hogy ezt a kis aránytalanságot csupán a koncert kezdetének vehemenciája okozta). Ezzel kapcsolatos a hangzásarányok proble-

matikája is – kissé kevésnek tűnt a fuvola hangja a többi hangszerhez képest, jóllehet szóló-vezető hangszernek kell lennie. Zeneileg csupán egy illetve két dolog említésre méltó, ami tulajdonképpen a koncert egészére kiterjeszhető: régi hangszeres játéknál különösképpen vigyázni kell, hogy a *pianók* is kellőképpen artikuláltak legyenek (sőt!), másrészt kardinális kérdés az is, hogy a záratoknál miképpen gazdálkodunk az idővel (a két véglet, hogy ne legyen sem megmondhatatlan elhagyása „otfefejtése” a zenének, sem pedig pusztán szervesetlen lassítás).

Monteverdi Lamento d'Ariannájának hallatán – ez következett a Scarlatti-opusz után – egyértelművé vált, hogy ez a darab igazi operajelenet, valódi drámai recitativ – s ez az előadásból is kiderült. Jó ötlet volt a fordítás kézbe adása (talán a többi vokális műnél sem ártott volna). Lax Éva szépen és biztosan énekelt mind ebben, mind a többi darabban: mert vibratót is alkalmazott az általa indokolt-

nak vélt helyeken; véleményem szerint akkor és ott vált igazán teluté és kifejezővé a hangja. Még egy észrevétel éneklésével kapcsolatban: természetesen magánügy, hogy ki milyen éneklési technikát dolgoz ki magának – feltehetően mindenki a neki legmegfelelőbbet –, ez azonban nem lehet gátjává a szöveg érthetőségének (amivel az előadó néha adós maradt).

A Lamentót követő Telemann-trószonáta fuvolára (traversora) és viola da gambára íródott, s igen biztos, érettnek tűnő előadásban hallhattuk. Mind a fuvolaszólómat játszó Bali János, mind a gambás Nagy Ottó remek muzsikusként és nagyszerű kamarapartnerként, csupán az utóbbinak kell arra ügyelnie, hogy lendületes játéka a fuvola jelentősebb megszólalásainál ne fedje el a másik hangszert. A két szolista mellett azonban meg kell említenünk a continuót játszó két hangszerest (Máté Balázs – gordonka, Tóty Iona Éva – csembaló), akik végig a koncert folyamán pontosan és megbízhatóan teljesítették feladatukat – s éppen ez az, ami-

re az effajta zenében leginkább szükség van.

A koncert első felének zárószámaként Schütz „Ich werde nicht sterben” című szólómotettája hangzott fel (a Symphoniae Sacrae sorozatból). Előadásának fő erénye számomra az énekes és hangszeres szólamok teljesen egyenrangú kezelése, és ennek nyomán azok egyformán plasztikus megszólaltatása volt, ami különösképpen énekeseknél ritka!

A szünet után felhangzó Buxtehude-darab: „Herr, auf dich traue ich” rétegeztségével és gyakori tempó- és jellegbeli váltásaival bizonyára próbára tette az előadó muzsikuskokat – ez a zene kevésbé hálás feladat –, nem olyan „mutató” – mint mondjuk Telemanné, vagy akár Shützé is.

Telemann g-moll triószonátájában ezután Nagy Ottó nem csupán azt mutatta meg, hogy a szoprán gamba kezelésében is egyenlőképpen otthonos, hanem – különösen a lassú tételben – poétikus, lírai hangjában (mármint amit a hangszeren produkált) gyönyörködhettünk.

Szintén Telemann-mű – az „Ihr Völker, hört” c. szólókantáta – volt a koncert befejező száma, amelyben számomra a felfedezést Bali János fuvolajátéka jelentette. Tudtam ugyan már előzőleg – ismervén őt –, hogy remek zenész és jó karmester, de hogy ez a fuvolajátékban is ennyire meghatározó, azt nem. Biztonság és zenei intelligencia jellemezte játékát, s mindvégig méltó partnere volt az énekesnek.

Ezek után érthető volt a közönség lelkesedése – amely persze a teljes előadói gárdának és az egész hangversenynek is szólt; ünneplésüket az együttes Eszterházy Pál „Harmonia caelestis” c. miniatűr kantáta sorozatából a karácsonyi „Jesu parve” tétellel köszönte meg.

Mezei János



R. Bihari Sándor

Húsevő virágok

Szándékosan az utolsó percben érkeznek: áttolakszik a várócsarnokon, végigfut az aluljárón és felkapaszkodik a legközelebbi vagon lépcsőjére. Innen aztán visszatekint. Körülnéz. Ott állok előtte. Lent a földön. Mellettem szaladt el, mégis én vagyok most a meglepetés... (Bánatos, képmutató arcfintor homlokráncolással meg egyéb mimikai bravúr és elviszi a vonat.) Összekapartam egy marék havat, nyomkodtam belőle biliárdgolyót és nagyon kívántam valakihez erősen hozzávágni. Igen, dühös vagyok meg fuldokló is, mert felhúztam torkomba a szívemet. No meg irigy, piszok irigy vagyok. Irigy a férjére, aki mellől most bújt ki, én a világ nagy marhája

pedig – hogy ne legyen nap nélküle – várom, lesem minden reggel, és kapok belőle ennyit. Láthattam két percig, amiért vártam rá két órát. Az istenért se jönne korábban hús, tizenöt,

csom Évája. Ő nem hagyja magát elcsábítani. Az életébe én későn érkeztem, előre nem foglaltam, nem jeleztem... – záróra! A hűséges kutya ez a nő! Íme, a képlete: H=Gy+T-E vagy-

támad: kikapálja a füvet és lebetonozza a földet, majd fulladozva kapálja fel a betont és veti el a füvet. Csak nem fér a bőrben, gátakat épít, hogy megfékezze a folyót, a föld gyomrá-

Hókrisztály, hóharmat, hópehely – hókotró

öt perccel. Egy kávét itt nem ihatok meg vele még állva sem, máshol még úgy sem; beülni valahová kizár, utcán együtt menni lehetetlen. (Ura van, szegénynek!) Na igen, a férjét is ismerem, látásból... jó messziről látásból. Gondolom, hogy egy sunyi vagy egy pökhendi emberevő, netalántán kafferbivaly; mert milyen is lehet egy féltékeny férj? Emez pedig – jó hogy elzötyögött vele az ingáját –, nem egy ravasz macska, nem a Paradi-

is, hűség egyenlő gyávaság meg talpnyalás mínusz egyéniség. Ebből a képletből, még a Gy-t és a T-t is megkaphatjuk, de az E-t nem.

Kezemben megolvadt az összegyűrt hó, ujjaim közt csorog le a hideg szürke lé. Már nem vágom hozzá (senkihez).

A házasság az ember, a szerelem pedig a természet törvénye. Ember és természet pedig egymással nonstop ostromállapotban. A szájhős ember

ből kotorássza ki a természet kincseit, elbolondítja a villámcsapást. Hogy ebben a harcban meglegyen az emberutánpótlás, a szerelmet is maga javára akarja törvényesíteni. Lásd házasság: egyenruhába öltöztetett szerelem, zubbonya zsebében paragrafusokkal. Hát ez vagy te! A te szerelmed mindig a villámhárítóba csapódik, nem mozdít meg hegyeket, nem dönt fel gátakat; folyik lassan a zsilipszályozta csatornában.

Színház

Weöres Sándor: *A kétfejű fenevad* című művét vitte színre a Madách Színház, Kerényi Imre rendezésében. A darabot szokatlan környezetben, a Petőfi Csarnokban mutatták be és a további előadások is ott zajlanak. Hogy miért éppen ott? Az alábbiakból ez is kiderül.

A *kétfejű fenevad* panoptikum; vagyis alakjában formálható viaszfigurák bemutatóterme. A formálhatósághoz, a torzra kényszerített alakításához szükséges meleggél a történelem szolgál. A darab rövid jellemzése ennyi, ám annak műfaját meghatározni igen nehéz, talán a korabeli históriás ének, pástorjáték, történelmi dráma és modern parabola ötvözte.

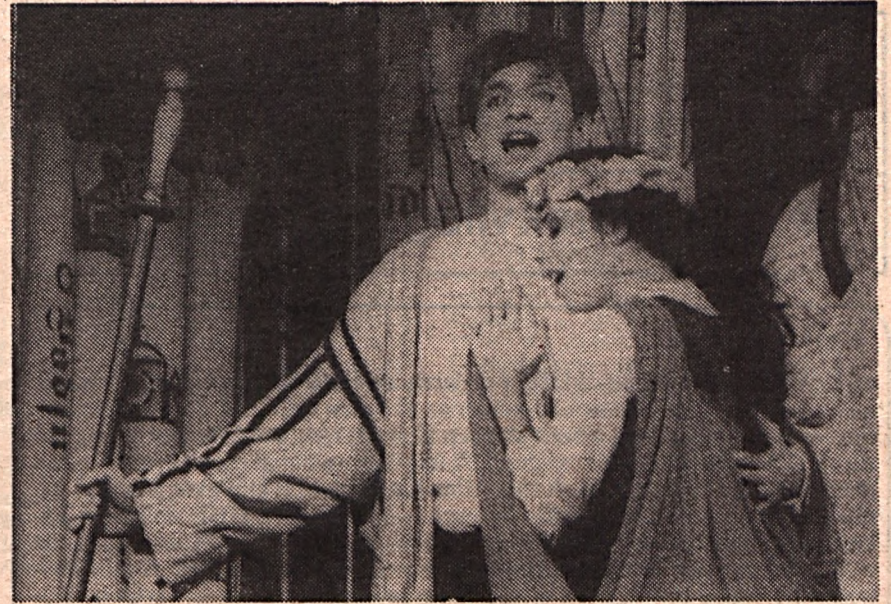
Már a címe is többrétű. A darabban ezt a megoldást kapjuk: „A história olyan *kétfejű fenevad*, amely, ha tojásokat rak, egyik csőrével annyi hevet lehel rájuk, másik csőrével mind megvagdalja, összetöri.” Ez az egyik jelentés. Másrészt jelképe a konkrét történelmi helyzetnek is: a magyarság két pogány közt, egy hazáért jelszavú 17. századának kettős, török-német veszedelmének költői kifejezése.

Kétfejű a Lízében...

Ebben a történelmi megosztottságban más drámaírók is modellhelyzeteket véltek fölfedezni. Gondoljunk csak Görgey Gábor: *Fejek Ferdinándnak*, Páskándi Géza: *Távollévk*, Boldizsár Miklós: *A hős*, Hubay Miklós: *Színház a cethal hátán* című műveire.

A *cselekmény ideje*: Buda főlészabadtásának éve, 1686. *Főhőse*: Bornemissza Ambrus deák, akit viszontagságos bujdosásai során – a sárvári Nádasdy-birtokon, a zalavári bencéseknel, Pécsen a törökök között – mindig a nők mentettek meg. A cím itt is lehet szimbolikus értelmű, hisz nemcsak az ország állapotát, hanem a férfi-nő viszonyt is példázza: „Mert míg uralkodik a *kétfejű szörnyeteg*, ott lappad az ágyban is: a magányos asszony és a menekülő férfiú kétfejű vadállattá buvík össze.”

A történet fő szála *Ambrus* viszontagságos vándorlása, melynek során a bőrén tapasztalja saját korának skizofréniáját: senki sem az, akinek mutatja magát. *A török bégek, kádik ruhái alatt magyarok, később németek*,



gyakran ugyanazt az embert másutt, más öltözékben, más névvel, más világnézettel látjuk viszont. *Weöres* ezt a nagy rejtezkedést, ami az életben maradásért folyik, különböző típusokban ábrázolja. A mellékszál egy város, *Pécs* története, mely naponta változó megszállóival és nemzetiségeivel a három részre szakadt ország sorsát szimbolizálja.

Az előzményektől függetlenül *Weöres* ezen drámája 1972-es megírása után mindig megbukott. Ennek oka mégsem a műben, hanem talán a magyar színházakban máig uralkodó polgári színházi hagyományokban, a jól fésült színi modorban keresendő.

A műnek több köze van a múlt század vándorszínházának boldog ripacsériájához, mint a Nagykörút szalon-színházaihoz. Erre a vásári súlra érzett rá *Kerényi Imre* rendező is, mikor nem a nagyszínházat választották a darab játszási helyéül, hanem a városligeti *Petőfi Csarnokot*. Sajnos, a *Petőfi Csarnok* nem a legideálisabb helyszín színi előadásokhoz, ám a színészi játék ezt is feledteti.

A forgószínpadot jelenetenként színi tanoncok forgatják, de egyes tömegjelenetekben is részt vesznek. A körülbelül negyven szerepet tizenöt, a Madách Színház kiváló színésze alakítja.

A bujdosó deákot *Mácsai Pál* formálja meg, de nem ő az egyetlen és kizárólagos főszereplő, hisz többen is játszanak hasonló nagyságú szerepet. Gondolok itt *Székhelyi Józsefre*, aki zsidó kereskedő, ám pécsi kádi (főbíró). Vagy *Cseke Péter*, aki Márton deákot, a harmadik janicsárt, dervist, Orkhánt, a pécsi szandzsák-béget, Korbách Farkast és Bäden Lajos őrgrofót alakítja – remekül. Ugyanígy kiemelhető *Dengyel Iván*, *Schnell Ádám*, *Dunai Tamás*, vagy a mindig alkalmazkodó, talpnyaló szerepét játszó *Bodor Tibor*. A hölgyek közül a Báthory Susánát alakító *Bartal Susána* (*Zsuzsa*) és *Kökényessy Ágnes* játéka maradt meg, de ez nem azt jelenti, hogy a többiek nem játszottak ugyanolyan jól.

Götz Béla egyszerű, ám mégis hatásos díszletei sikeresek hasonlóan *Fábi Péter* dramaturgiájához.

Ez az előadás méltán marad meg mindenkiem kellemes emlékként, hisz az ellentmondásos alakok, személyek parádés megformálása, de egyáltalán a darab újszerűsége és az ebből eredő remek rendezői fogások hagnak bennünk maradandó nyomot.

Fejes
Fotó: Bruzák Noémi



KÖNYVESPOLC

Milyen a magyar?

(Magyar Világ Kiadó, 1989.)

Mitől van a magyar emberben annyi hitelesítő szenvedély?... – teszi fel egy levelében a kérdést egy Luxemburgban élő hazánkfi. Azután mintegy válaszol is rá. „Ez olyan iratlan belső törvény, amire nincs megfogalmazható magyarázat.” Valóban így lenne? Korábban egy cikksorozat járta körbe a kérdést, kereste azokat az egyénítő jegyeket, ismérveket, amelyek „igazándiból” csak nekünk (magyaroknak) sajátunk. Több, a hazából elszármazott egykori polgártárs nyilvánított véleményt a publikáltak kapcsán. Ki kell mondanunk, igen eklektikus az a kép, mely a megnyilat-

kozások summázataként áll össze. Igen, a magyar lelkes fajta. Sokszor a kelleténél is jobban. Meg azután hűség is. Meg lobbanékony. Sorolhatnók pro és kontra azokat a stigmákat, amelyeket mind-mind magunkon viselünk. Nos, végül is, „Milyen a magyar?” – hordozza címében a kérdést a Magyar Világ Kiadó Kft. közelmúltban megjelent kötetecskéje. A választ a magyarság 17 kiváló képviselőjének megnyilatkozásából szintetizálta a szerkesztő. A válaszok közlése a Magyar Hírek 1988/21. számában indult, és a 89/2. számban zárult. Könyvvé szerkesztve most jut el először az ol-

vasóhoz. „Mit ér az ember, ha magyar? – kérdezte Ady. Mi a magyar? – elmélkedett Babits, aki egyébként ekként adta meg a jellemzést: „Nehézkes a cselekvésben, fogékony és gazdag a látásban.” (...) Jó ideig nem „illet” a balsors tépte nép sajátosságairól beszélni – de hát a merészséget is sokan nekünk tulajdonítják. A magyar szellemi élet több kiválóságát kértük fel, hogy mondjanak véleményt: milyenek vagyunk?” (Az idézett sorokat a Magyar Hírek szerkesztőségének bevezetőjéből kölcsönöztém.)

A válaszadók pedig, betűrendben: Balla László, Bay Zoltán, Borsos Miklós, Cserhádi József, Czeizel Endre, Demján Sándor, Doráti Antal, Fekete Gyula, Ferdinándy György, Keresztury Dezső, Kőpeczi Béla, Kulcsár Kálmán, Makovecz Imre, Rubik Ernő, Sinkovits Imre, Teller Ede, Vasarely/Vásárhelyi Victor. Hogy melyikük miként vélekedett? Erre ad választ a Halász György által szerkesztett könyvecske. A fedélterv és a tipográfia Gergely István munkája.

B-r

Bayer Béla

Tél

Jeges vizek tántorodnak,
zúzmara-borzas az ág,
hőkölnek arcul fütöten,
vaksággal-vert pocsoltyák.

Szorong a szürkesség,
fagy acsarog, nyüstöl,
nem andalít tested muzsikája,
megcsalt-nóta füstöl.

Amit az ősz ránkhagyott,
szélfeslő arcunk jégbemart váza,
pilléz a hó, betakar
aggastyánok foszló pillantása.



LILLIPUT

● gyermekvilág

Kedves gyerekek,

az 1990. év első Lilliput-oldalán mindannyiőtoknak boldog új évet kívánnak a Dátum szerkesztői. Tettekes ember az új évben előre néz, de nem feledhetjük, ti sem feledhetitek, hiszen tévében láttátok, rádióból hallottátok, hogyan zárult Kelet-Európában az esztendő. A tragikus romániai eseményeket lassan maga mögött hagyja az idő. A rossz álmokat szépekkel kell gyógyítani. A kitűnő kortárs román költő, Marin Sorescu *meséjét* is mint afféle szépálom-kalauzt közöljük... A mesét költő írta. Tehát: ez nem mese. Próza ugyan, de mégis ritmusa van; nincsenek benne verssorok, de vannak rejtett, olykor játékosan hivalkodó rímek. Ezt a verses, rímes prózát úgy nevezzük: *makáma*. Költött is, szabad is – mint az élet. Fogadjátok romániai ajándékként.

Sz. G.

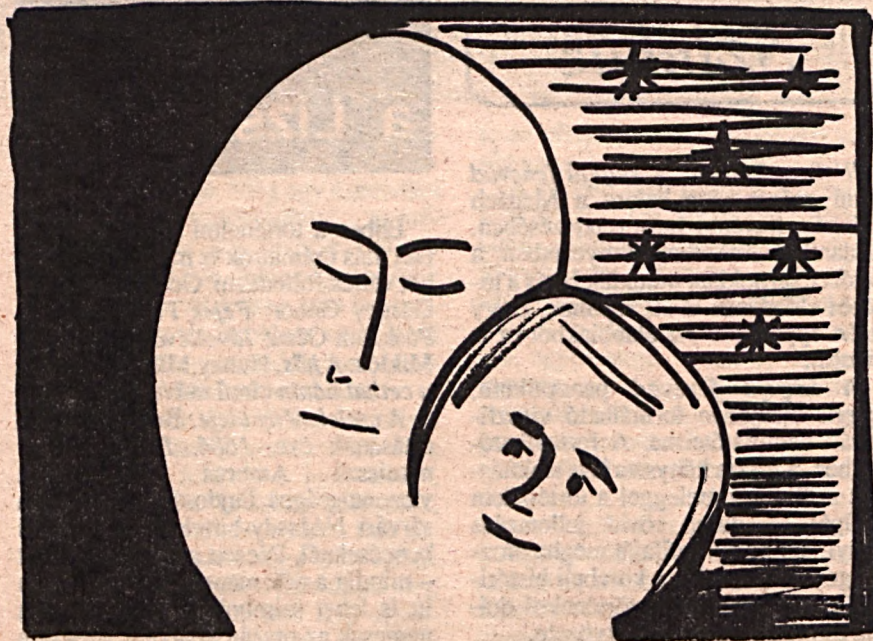
MESKETE

Marin Sorescu

Egy mesében

Gyerekek, nem sokadozunk, egy-kettőre sorakozunk, és beszélünk egy mesébe. Ne fecsegjünk, minél kevesebb szó essék, hogy járjuk meg minél hamarabb a mesét. Indulunk, „velemmel az élen”. Gyertek utánam szaporán, bemegyünk azon a kapun, melynek homlokán az „Egyszer volt, hol nem volt” díszleg. Megbeszéltem a kapussal, ezzel a jó öreg apussal, hagyja nyitva, hogy bemehessetek és nézhessetek szét – meg körbe, mondván, hogy ti vagytok a tizenkét törpe. Igaz, a létszám tizennégy volna (de ha meglétszámolna, hát legyetek okosok, kettő majd azt vallja közületek, hogy ők tartalékosok). És még azt is mondhatjátok, hogy a tündérek királynőjét kerestek, akit elrabolt tévedésből egy sárkány – minő vétek! –, és jöttetek, hogy megmentésük.

Figyelem! Itt veszélyes minden elem. Íme, mintha hallotta volna, hogy öt pocskondiázzuk, egy mérges sárkány jön felénk, vigyázzunk. Egy, kettő, három négy... fejének száma hét. Látod, csupán az egy napba kerül, míg megszámolni sikerül. Mint egy cirkuszi artista, olyanformán – fújja a lángot mindhét orrán. Ha volna egy szivarom, bár félujjnyi, én is tudnék, igaz: nem lángot, csak füstöt fújni. De olyan sűrű felhőt pöfékelnek belőle, hogy nem látna semmit tőle, s mi könnyen elsétálnánk előle. S bár a szivarom nincsen itt, mégis ki fogunk a veszélyből jutni; nem félünk, mert tudunk futni. Szégyen a futás, de hasznos? Ezt hagyj most! Ami hasznos, az nem szégyen ám, a futás tehát egy büszke tudomány. Fussatok ti elől, mert az én inamban már annyira remeg a tudás: ha elindulok, olyan iramban futok, hogy többet nem láttok. Vágtat utánunk a sárkány, a félelemtől cipőnk sarka csupacsup csillagot hány, kéket és zöldet, csillaglepel lepi be nyomunkban a földet. Mirella, dobj a hátad mögé egy követ, ne bízza el magát a sárkány: hogy amíg utolér, addig követ. Hadd lássa, nem ijedünk meg, nem hullatunk krokodilkönnyeket, olvastunk mi bőven meséskönyveket. Mit képzelsz, nem vagyunk műveltek, nem tudjuk, hogy a mesebeli királyfiak ilyen helyzetben mit műveltek?! Hátuk mögé kavicsot szórtak, s mire egyet vagy kettőt szóltak, óriási sziklák keletkeztek. Ti is látjátok, ahogy dobogálni kezdtek, nyomotokban máris hegyek nőnek, igaziak, tetejükön juhok bégetnek és legelésznek. Még kell állni itt az észnek – de a sárkánynak is illene. Tyű, milyen hatalmasok, ha szárnyam volna, se jutnék át rajtuk. Bár a sárkánynak hatalma sok van, úgy látszik, le lehet pipálni őt sokban, de nem ebben a sportban, mert könnyedén ugorja át a hegyeket. Mit tegyünk, mit tegyetek? Hátradobom a cipőm bélését, most figyeljétek csak a sárkány lépését. Ha nincs résen, elcsúszik a bélésen, és elesik. Ha egyetlen fejét törli be, az is valami. De hát ügyelt, kikerülte, esés nem esett, úgy-hogy nem pihenhetünk mégsem egy keveset. Már mellettünk is termett, hű, milyen óriási termet, betöltene egy dísztermet. Ne szaladjatok, nem érdemes, le-



Galambosi László

PÓLYAVIVŐK

Sziklák mögül alkonyatra
ránk hajol az Isten arca.
Bundájával betakargat.
Kíván mézes nyugodalmat.

Napot nyit a ringó rózsza.
Kapaszkodunk nyergelt lóra.
Dúdolgatunk. Göngyölt selymek
oltalmából néz a gyermek.

Simulj hozzám. Hajnal felé
minden álom az egeké.
Szunnyadj, hogyha fölbredünk,
Máriához zöldben megyünk.

Csodálja a pillangókat,
lombról lombra suhanókat.
Kék kötényű madarat lát,
fias fészket őrző barkát.

Muzsikálunk Miasszonyunk.
Hajlékodik vándorolunk.
Küszöbödön kopogtatunk.
Zsámolyodhoz kuporodunk.

gyen az ember értelmes, szedje az eszét össze, ha már az erejét nem tudja, és rogyik össze. Itt áll a sárkány, s míg közülünk mindenki rágja az öklét, ő tétován rancolja minden szemöldökét. Hét szájából recsegi a szózatot:

– Hé, ti *Az aranyalma* meséjéhez tartoztok?!

Fejünk fölött a veszély már nem köröz.

– Sárkány, sárkány, mi a szósz?! Először is, mért nem köszönsz? Másodszor pedig, az ember, pardon: a sárkány, tizennégy szemmel lát, hogy nem veszi észre az útjelző táblát? Kedves sárkányom, *Az aranyalma* meséje ott van a másik sétatányon!

Következésképpen: megúsztuk a kalandot épen. És megyünk tovább, baktunk. A hőségben alig haladunk. Gyalog vánszorgunk a hegyen, nincs itt nagyanyánk, hogy az ölébe vegyen, s nem látunk közeledni bár egy villamost. De nézd csak... A távolban villan most – valami. Egy csodálatos palota, de úgy pillants oda, hogy a napra lehet nézni szabad szemmel, de erre csak napszemüveggel. Különböztetünk a kapu előtti három fűzre, az ágakra fel van fűzve – különbnél külön színes szemüveg. Válassz közülük kedvedre, s illessz egyet a szemedre. Viseled, ugye, szívesen; ha napfogyatkozás lesz, így fogod látni: színesen. Lám, ott egy fa, eléggé nagy a koronája. Tetejébe mászhatsz, hátha a dolgot siker koronázza: onnan messze láttok, hát lessétek, hogyan folytatódik a mesétek...

Szávai Géza fordítása

Kedves gyerekek, lássatok messze, és írjatok: akár meséket. És rajzoljatok. Munkáitokat az új évben is szívesen közöljük minden szombaton jelentkező Lilliput-oldalainkon. Cím: Dátum-iroda, 1023 Budapest, Harcsa u. 2. A borítékra írjátok rá: Szávai Gézának.



SZOVBAT

KOSSUTH RÁDIÓ: 8.10: Hangszemle. 8.30: Családi tükör. 9.00: A Rádiókabare 1989. szilveszteri műsorának ismétlése. 12.30: A mezőgazdasági rovat műsora. 13.00: Klasszikusok délidőben. 13.49: Énekeljük együtt! 14.10: Ipagardák. 14.20: Mindennapi irodalmunk. 14.50: Weber: Oberon – nyitány. 15.00: A világlíra gyöngyszemei. 15.10: Új Zenei Újság. 16.00: 168 óra. 17.30: A szülőföld muzsikája. 18.30: Hírek, időjárás, sport. 18.45: Szemle. 19.10: Rólunk van szó! 19.15: Rádiószínház. 20.12: Péklapát és csörgősipka. 21.10: Népdalest. 21.45: Hajszygyókerek. 22.00: Hírvilág. 22.25: Sport híradó. 22.35: Európa hangversenytermeiből.

PETŐFI RÁDIÓ: 8.08: Színes népi muzsika. 8.40: Öt kontinens hét napja. 9.05: (Szórákzóató osztály műsora). 10.30: Tánckor operettekből. 11.05: „Abra-kadabra”. 12.10: Jó ebédhez szól a nóta. 13.05: Daráló. 13.35: Hangok és visszahangok. 14.00–16.55: Magunkat ajánljuk. 14.00: Sublót. 14.45: Magyarán szólva. 15.05: Mi történt? 15.35: Muzsikások az újságíró Klubban. 16.00: Nemcsak zene. 16.10: Krimkedvelőknek. 17.05: Tip-top parádé. 17.30: OIRT 5. Kikötői Hangverseny. 18.30: Slágerlista. 19.05: Kapcsoljuk a ... stúdiót (Elő). 20.10: Riumus revü. 21.05: Hans Theosimk felvételei. 21.35: „Tiétek az életem”. 22.45: David Murray dzsesszkvartette játszik. 23.15–0.14: Noktürn.

BARTÓK RÁDIÓ: 8.25: Történelmi orgonák – NDK. 9.28: Liliana Molnár-Talajc operaáriákat énekel. 10.00: Hangfelvételek felsőfokon. 11.29: Brahms: F-dúr szonáta. 12.05: Simon Boccanegra. 13.00: Kívánságműsor. 14.00: Zenei kar muzsika. 14.51: A bajnok emléke. 15.00: Lemezbörze helyett. 16.05: Kapcsoljuk a 6-os stúdiót (Elő). kb. 16.45: Karel Valdauf fűvészekara Valdauf-keringőket és polkákat játszik. 17.00: Új lemezeinkből. 17.58: Az I musici di Roma Kamarazenekar játszik. 18.30: Húsz ária – harminchat énekes – X/9. rész. 19.05: Mindennapi irodalmunk. 19.35: Kapcsoljuk a Zeneakadémia nagytermet (Elő). közben: kb. 20.15: A forrástól a torkolattal. 20.20: Tanszék a kutatóintézetben. kb. 20.35: Újra Elza. kb. 21.30: Holnap közvetítjük. kb. 21.50: Tenoráriák. 22.10: Mozart: D-dúr (Párizsi) szimfónia K. 297. 22.35: Három ember. 23.32: Az Újvidéki Rádió bigbandje játszik.

SZABAD EURÓPA RÁDIÓ: 7.00: Kezdődik a nap: hírek, hírmagyarázatok, műsorismertetés, napi kalendárium, zene. 8.00: Hírek. 8.10: A munka világa. 8.35: A hallgatók fóruma. 8.55: Napi kalendárium. 9.00: Hírek. 9.10: Zenés üzenetek. 10.00: Hírek. 10.10: Világgazdasági magazin. 10.40: Tiszta forrás. 11.00: Hírek. 11.10: Forgószínpad. 11.45: Nemzetközi sajtószemle. 12.00: Déli harangszó – hírek. 12.10: Zenés üzenetek. 13.00: A Mai nap és műsorismertetés. 13.20: A hallgatók fóruma. 13.40: Magyar politikai magazin. 14.00: Hírek. 14.10: Világgazdasági magazin. 14.40: Tiszta forrás. 15.00: Hírek, műsorismertetés, délutáni randevű. 16.00: Hírek. 16.10: A hallgatók fóruma. 16.30: Gondolatforgató. 17.00: Hírek, műsorismertetés. 17.10: Csillagok és sávok. 17.45: Nemzetközi hetilapszemle. 18.00: Hírek. 18.10: Magyar- és világhíradó. 18.40: Magyar politikai magazin. 19.00: Hírek. 19.10: Hazai napló. 19.40: Egy hét Kelet-Európában. 19.50: Hétfégi levél. 20.00: Hírek. 20.10: Magyar- és világhíradó. 20.40: Irodalmi program. 21.00: Hírek, műsorismertetés. 21.10: Csillagok és sávok. 21.45: Nemzetközi hetilapszemle. 22.00: Hírek. 22.10: Sport. 22.20: Nyugati levél. 22.30: Nyitott szemmel. 22.40: Nyugati folyóiratszemle. 23.00: Hírek. 23.10: Hazai napló. 23.40: Egy hét Kelet-Európában. 23.50: Hétfégi levél. 24.00: Hírek.

TV1: 8.30: Képzés. 8.35: Tévévona gyermekeknek. 8.40: Az élővilág egysége. 8.55: Asz. 9.55: A kliniká. 10.40: Hol-mi?

11.40: Magazin cultural. 12.10: Képzés. 15.05: A Kambodzsi Népköztársaság nemzeti ünnepén. 15.25: Richard Clayderman Londonban. 16.15: Csengetés. 16.55: Benfrelám. 17.00: Magyar folklór Izraelben. 17.50: Mozgó képek. 18.05: A kölcsönkapott Föld. XV/14. rész. 18.20: Reklám. 19.10: Esti mese. 19.20: Reklám. 19.30: Híradó. 20.00: Reklám. 20.05: Vers mindenkinek. 20.10: Szióliai kereszt. 21.50: Reklám. 21.55: A nevünk: Hegedős együttes. 22.05: Vera Chytilová sorozat. 23.25: Híradó 3.

TV2: Endrei Judittal és Déri Jánossal. 14.00: Képzés. 14.15: TV2. Benne: 14.25: Nyelvtan. Riportok – Időjárás – Zene. MOVI Krónika. 15.00: A sárkány szíve. 16.30: Melyiket a három közül? 17.00: Nyelvtan. 18.00: Telesport. 18.25: Gyerekeknek! 19.00: T.I.R. 20.02: TV2. Benne: 20.20: Rockstúdió. 21.00: Híradó 2. 21.20: TV2. 21.30: Napzárta. 22.15: Fred Zinnemann sorozat.

RTL PLUS: 8.00: Konfetti. 8.05: Archie. 8.30: Diplodos. 8.55: Nozzles. 9.20: A Jetsonok. 9.45: Klack. 10.15: Barkácsolónak. 10.30: Telebutik. 11.00: A sivatag lázadója. 12.30: Komolyzene délidőben. 13.00: Telebutik. 13.25: Műsorismertetés. 13.30: Ragazzi. 14.15: A vörös sejk. 16.00: Az edző. 16.30: New York seriffje. 17.45: Dirty Dancing. 18.15: Oroszlán-díj. 19.45: Hírek. 20.15: Vigyázat, banditák! 22.00: Mindent vagy semmit? 23.00: A zsebszerelő. 0.35: A csábítás. 1.55: Aerobic. 2.00: Műsorzárás.

SUPER CHANNEL: 7.00: Super B. O. O. S. 11.00: Egyveleg. 15.30: Dundee és Culhane. 16.30: Dick Powell színháza. 17.30: Coca-Cola Eurochart. 18.25: Várható időjárás. 18.030: Ultra Sport. 20.30: Biliárd. 21.25: Várható időjárás. 21.30: Klasszikus filmvígjáték. 23.00: Késő esti horrorfilmek. kb. 0.40–7.00: Egyveleg.

TV5: 16.05: Hírek. 16.15: Sport és szabadidő. 17.15: Carabine. 17.45: Főzöléc. 18.05: A világ állatai. 18.30: A jövő géniuszai. 19.00: Össvények. 19.30: Hírek, időjárás. 19.40: A sötét korok művészete. 20.35: Körözés. 22.00: Tv-híradó. 22.25: Időjárás-jelentés. 22.30: TV5-klub. 22.35: Luxemburgi metró. 0.10: Alice. 0.50: Műsorzárás.

SATI: 7.30: Jó reggelt a SAT1-gyell. 8.30: Charlie angyal. 9.25: Horoszkóp. 9.30: Gazdasági fórum. 10.00: Műsorelőzetes. 10.05: Tévébólt. 10.30: A valódi szellemirtók. 10.50: Állatbarátoknak. 11.00: A premier előtti éjszaka. 12.45: Diavos ötletek. 12.55: A Flintstone család. 13.25: Mister Ed. 13.50: A mi kis farmunk. 14.40: Konyha. Horoszkóp. 14.50: A gyermekeim és én. 16.25: Hírek. Időjárás. 16.30: Ötletek. 16.40: A Kaira-szikla. 17.05: Utazási magazin. 17.35: Híradó. Időjárás. 17.45: Műsorelőzetes. 17.50: A Colby-birodalom. 18.45: Hírek. Időjárás. 19.05: Batman. 20.00: MacGyver. 21.00: MacGuder és Loud. 22.40: Hírek. Sport. Időjárás. 22.50: Felhatalmazás gyilkosság-ra. 0.20: A torzkép. 0.15: Műsorelőzetes.

OSZTRÁK TELEVÍZIÓ: 1. műsor: 9.00: Hírek. 9.05: A múlt vadonja. 9.50: A végzetes farsangi éjszaka. 12.15: Újévi koncert. 12.50: Mexikó leggyorsabb egere. 13.15: A Guldenburgok öröksége. 14.00: Huckleberry Finn kalandjai. 15.45: Gyermekek közlekedési klubja. 15.50: A ravasz csavargó. 16.20: Vasjános. 17.40: Ifjúsági Magazin. 18.30: Állatok, életművészek. 19.00: 2x7. 19.30: Tv-híradó. 19.50: Sport hírek. 20.15: Fogadjunk, hogy... 22.05: Megszállottság. 23.40: Hírek. 23.45: Vakmerő játék. 1.15: Hírek. 1.20: Ex libris.

2. műsor: 9.25: Sport. 12.25: Sport. 15.30: Népzenei kívánságműsor. 16.30: A tökéletességet keresve. 17.00: A kedves család. 17.45: Kinek kellek? 18.00: Mexikó leggyorsabb egere. 18.30: Osztrák képek. 18.55: Krisztus ma. 19.00: Ausztria mai napja. 19.30: Tv-híradó. 19.50: Használható. 20.15: Melzer és az évek mélysége. 21.45: Hírek. 21.50: Szívecském. 22.15: Sportriport. 22.45: Élőben szombaton. 0.15: Hírek. 0.20: Ex libris.

VASÁRNAP

KOSSUTH RÁDIÓ: 8.30: Énekszólóval, muzsikával. 9.00: Helyettem írták. 10.05: Örökzöld dallamok. 10.54: Édes anyanyelvünk. 11.00: Gondolat-jel. 12.20: Harminc perc alatt a Föld körül. 12.50: Fikrekeztetés hóesésben. 13.00: Népdalkörök pódiuma. 13.30: Szonda. 14.10: Művészelemek. 15.08: Utazás a koponyám körül. 15.12: Az utolsó évek – Markaly Gábor dokumentumműsora Bartók Béláról. 16.05: Schubert: VII. szimfónia. 16.10: Krimkedvelőknek. 16.57: Radioton korongokról! 17.00: A gazdaságpolitikai rovat műsora. 17.30: OIRT 5. Kikötői Hangverseny. 18.40: Radioton korongokról! 18.45: Remekfrók hangszalagon – Bethlen Kata önéletrája. 18.48: Aurelius Augustinus művét felolvassa: Kozák András. 19.46: Kodály: Marosszéki táncok. 20.00: Évfordulók nyomában. 20.39: A Rádió Dalszínháza. 22.00: Hírvilág. 22.25: Barangolás régi hanglemezek között. 22.51: Valami nincs sehol. 23.06: Zenei kar muzsika.

PETŐFI RÁDIÓ: 7.05: Az evangélius egyház felőrája. 7.35: Vasárnapi orgonamuzsika. 8.05: A tintanyaló és a sárkány. 9.05: „Igen, én hiszem...” 9.55: Szeresettek! 10.00: Akár hi-fi, akár nem. 11.10: Vasárnapi koktél. 12.03: Jó ebédhez szól a nóta. 13.05: Mikrofon-próba. 14.00: Ludas Matyi. 15.05: Táskarádió. 16.00–21.00: Poptarisznya (Elő). 21.05: A csatlós. 21.24: Társalgó. 22.19: Dzsessz a 80-as években. 23.15: Lemezek a tegnapi slágereiből. 24.00–0.14: Virágénekek.

BARTÓK RÁDIÓ: 8.20: Komolyzenei kívánságműsor. 10.05: Új Zenei Újság. 10.50: Eszperantó híradó. 11.00: Kapcsoljuk a Zeneakadémia nagytermet (Elő). közben: kb. 11.40: Fehérben és aranyban. Csanádi Imre versei. kb. 12.00: A zenei karin közvetítésének folytatása. kb. 13.00: Kis magyar néprajz. kb. 13.05: Szemle. kb. 13.30: Operakétfősök. 14.10: Rockzene CD-n. 15.10: Új Liszt-lemezeinkből. 16.05: Agora. 17.00: A kamarazene kedvelőinek. 18.09: Gwyneth Jones operaáriákat énekel. 18.30: Na materniem jeziku. 19.05: In der Muttersprache. 19.35: Mahler: Dal a Földről – szimfónia. 20.41: Új Melódia lemezeinkből. 21.11: Új lemezeinkből. 22.28: Századunk kamarazenejéből. 23.05: Három ember. 2. rész.

SZABAD EURÓPA RÁDIÓ: 7.00: Hírek. 7.05: Földközeli. 7.35: Nemzetközi hetilapszemle. 7.50: Műsorismertetés. 7.55: Napi kalendárium. 8.00: Hírek. 8.05: Gondolatok vasárnapra. 8.10: Hazai napló. 8.40: Egy hét Kelet-Európában. 8.50: Hétfégi levél. 9.00: Hírek. 9.05: Napi kalendárium. 9.10: Protestáns világ. 9.40: Irodalmi műsor. 10.00: Hírek. 10.05: A munka világa. 10.30: Gondolatforgató. 11.00: Hírek. 11.05: Élő egyház. 11.55: Napi kalendárium. 12.00: Déli harangszó – hírek. 12.10: Földközeli. 12.40: Nyugati folyóiratszemle. 13.00: Hírek. 13.10: Zenés üzenetek. 14.00: Hírek. 14.05: Gondolatok vasárnapra. 14.10: Egy hét Kelet-Európában. 14.20: A politikai gondolkodás története. 14.30: Gondolatforgató. 15.00: Hírek, műsorismertetés, délutáni randevű. 16.00: Hírek. 16.05: A munka világa. 16.30: Zene-szó. 17.00: Hírek, műsorismertetés. 17.10: Múlt idő, jelen idő. 18.00: Hírek. 18.10: Magyar- és világhíradó. 18.40: Hobby. 18.50: Párizsi magyar figyelő. 19.00: Hírek. 19.10: Protestáns világ. 19.40: Történelmünk útja. 20.00: Hírek. 20.10: Magyar- és világhíradó. 20.40: Nyitott szemmel. 20.50: Nyugati levél. 21.00: Hírek, műsorismertetés. 21.10: Élő egyház. 22.00: Hírek. 22.10: Sport. 22.20: Hétfégi levél. 22.30: Gondolatforgató. 23.00: Hírek. 23.10: A hallgatók fóruma. 23.30: Hazai napló. 24.00: Hírek. 0.02: Múlt idő, jelen idő. 0.52: Műsorzárás.

TV1: 7.55: Családi toma. 8.00: Képményesek. 8.25: Az elszüllyedt világok. 8.55: Kerek világ. 9.05: Cseh és szlovák nyelvű krónika. 9.10: Játsszunk bábszínházat. 9.35: Tom Sawyer kalandjai. 10.25: A cirkusz fényei. 10.55: A Grand Canyon. 11.00: Képzés. 15.22: Képzés. 15.30:

RTV Közösségszolgálat. 15.35: Szimat Szörény szimatol. kb. 16.00: Betűreklám. 6.05: Válogatás a Televízió archívumból. 17.25: Telis-televideo. 17.35: Szó-zene-kép. 18.05: Reklám. 18.10: Delta. 18.45: Reklám. 18.50: Esti mese. 19.00: A HÉT. 20.00: Híradó. 20.15: Két férfi egy eset. 21.45: Reklám. 21.50: Telesport. 22.05: Képzés.

TV2: 9.00–12.00: TÉVEMAGISZTER. A Művelődési Főszervezet műsora. TV2 Kudlik Júliával és Antal Imrével. 14.00: Képzés. 14.15: TV2. Benne: Riportok – Időjárás – Zene. Röntgen. 15.00: A soknevű tó. 15.57: TV2. 16.00: Operamagazin. 16.45: TV2. 17.10: All-junk meg egy szóral! 17.20: TV2. Benne: Nóták, csárdások, örökzöldek. Reklám – Riportok – Időjárás. 18.25: Gyerekeknek! 18.47: TV2. 19.00: Premier. kb. 22.30: TV 2. Napzárta.

RTL PLUS: 8.00: Li-La-Launebär. 9.45: Az aranylovas. 11.00: Valentin bűnbeesése. 12.30: Komolyzene délidőben. 13.00: Műsorismertetés. 13.10: Apám földönkívüli. 13.30: A Jetsonok. 14.00: dr. Who. 14.25: A berlini ügy. 16.00: A vasfüggöny. 17.40: Művészet és üzenet. 17.45: RTL Plus Kupa. 18.45: Híradó. 19.10: Utazási vetélkedő. 20.15: Alombusz. 21.45: Hírmagazin. 22.20: Két kőke-mény profi. 23.50: Sexy Folies. 0.25: Aerobic. 0.30: Műsorzárás.

SUPER CHANNEL: 7.00: Super B. O. O. S. 11.00: Coca-Cola Eurochart. 12.00: Egyveleg. 13.00: Irva vagyon... 13.30: Egyveleg. 16.30: Biliárd. 17.30: A világ holnap. 17.55: Várható időjárás. 18.00: Európai üzleti hírek. 18.30: Nemzetközi slágerstúdió. 19.30: Burke törvénye. 20.25: Várható időjárás. 20.30: Arulás. 22.10: Barnaby Jones. 23.00: Egyveleg.

TV5: 16.05: Hírek. 16.15: Komolyzene. 17.15: Rajongók klubja. 18.05: 30 millió barát. 18.35: Bárányhímő-híradó. 19.00: Hotel. 19.30: Hírek, időjárás. 19.40: Vendégségben Frednél. 20.40: Champs-Elysées. 22.00: Tv-híradó. 22.25: Időjárás-jelentés. 22.30: 7-ről 7-re. 23.30: Viva. 0.15: Oceaniques. 0.45: Műsorzárás.

SATI: 8.05: A Flintstone család. 8.30: Mister Ed. 8.55: Műsorelőzetes. 9.00: Batman. 9.50: Konyha. Horoszkóp. 10.00: Sport. 10.30: Utazási magazin. 10.55: Val-lásos szemszögből. 11.00: Sandokan bosszúja. 12.30: Megértjük egymást. 12.45: Időutazás. 13.10: Szabadidős ötletek. 13.20: A mi kis farmunk. 14.10: Fejecske, fejecske... 14.35: Jégkorong. 17.10: Az ördöghajó kalózái. 18.45: Híradó. Időjárás. 19.05: A szép és a szörnyeteg. 20.00: Halk gitárszó. 21.35: Sport. 22.00: Élő talkshow. 23.30: Menekülés közben. 0.20: Műsorelőzetes.

OSZTRÁK TELEVÍZIÓ: 1. műsor: 9.00: Hírek. 9.05: Teleszkóp. 9.50: Közép-Európa bölcsői. 10.35: Heti körkép. 11.00: Sajtószemle. 12.00: Hello Austria, Hello Vienna. 12.30: Tájékoztató. 13.00: A szertet órája. 13.45: Mexikó leggyorsabb egere. 14.10: Merlin és Min. 15.30: A negyedik király. 15.35: Gyermekek közlekedése. 15.40: A ravasz damaszkuszi szabó. 16.05: Az én játékmackóm. 16.25: Mini tv-híradó. 16.35: Pumukli kalandjai. 17.00: Ifjúsági magazin. 18.30: Lorentz és fiai. 19.30: Tv-híradó. 19.48: Sport hírek. 20.15: Az évek mélysége. 22.05: Víziók. 22.10: Turandot. 0.35: Hírek.

2. műsor: 9.00: Hírek. 9.05: Kulturális körkép. 9.30: Sport. 10.45: ORF sztereó-hangverseny. 12.25: Sport. 13.30: Vendégmunkásoknak. 14.00: 2 x 7. 14.30: Sport-délután. 17.10: Művészléxikon. 17.15: Idősek klubja. 18.00: Mexikó leggyorsabb egere. 18.30: Osztrák képek. 18.55: Krisztus ma. 19.00: Ausztria mai napja. 19.30: Tv-híradó. 19.48: Jogi esetek. 20.15: Pokoli hajsz. 21.50: Hírek. 21.55: A velencei nő. 23.20: Sport. 23.30: A három kereszt-apa. 0.50: Hírek.

Az RTL PLUS, Super Channel, TV5 és a SATI műsorát részletesen közli a Telehold.

Így készül a Mondiale-ra a dél-amerikai elit

Kitárulkozó brazilok, titkolódzó argentinok

Mint tizenegy éve...?

– Carlos Bilardo, a világbajnoki címvédő argentin labdarúgó-válogatott szövetségi kapitánya jelenleg azal tölti az idejét, hogy igyekszik végiglátogatni azokat az európai klubokat, ahol a nyári világbajnoki döntőben számításhoz vett labdarúgói szerepelnek. Bilardo a bajnoki találkozók megtekintésével tájékozódik arról, ki milyen formának örvend a Mondiale évének első hónapjában.

Az 1986-ban, Mexikóban aranyérmét szerzett dél-amerikai legénység előkészületi mérkőzéseinek részletes műsorát még nem tették közzé, de skót forrásokból származó hír szerint március 28-án Glasgow-ban Skócia nemzeti együttese összeméri tudását Argentína legjobbjával. A vendéglátók ezzel a 90 perccel kezdik meg felkészülésüket az olaszországi fináléra. Érdekes döntés, hiszen mindjárt az út elején a világ legjobbjai közé tartozó

futballválogatottal csatázik Andy Roxburgh szövetségi kapitány együttese. A két válogatott utójára tizenegy éve nézett farkasszemet egymással. Az argentinok akkor 3-1 arányban diadalmaskodtak, és ezen az összecsapáson szerezte élete első válogatottbeli gólját az akkor még ifjú Diego Maradona. Ennek az eredménynek bizonyosan örülne Bilardo is, amint akkoriban Menotti is felettébb jó kedvvel vette tudomásul a sikert.

Az argentinok további versenynaptárát még homály is fedi.

A háromszoros világbajnok brazil labdarúgó-válogatott hat előkészületi találkozót vív a nyári olaszországi vb-döntő előtt. A 90 percek sorában olyan csemege is szerepel, mint a március 28-án, a Wembley-stadionban sorra kerülő Anglia-Brazília erőpróba is.

Sebastiao Lazaroni szövetségi kapitány az edzőpartnereket igyekezett úgy összeválogatni, hogy azok sorában minél több olyan legénység szere-

peljen, amely szintén ott lesz a Mondialén. Erőfeszítéseit siker koronázta, hiszen mindössze Bulgária az a leendő rivális, amely nem szívhat a nyáron olasz levegőt. Lazaroni április 16-ára hirdette meg a hivatalos közös találkozót, ekkorra kell minden brazil futbalistának a Rio de Janeirótól 97 kilométernyire, északnyugatra található Teresopolisban megjelennie. Ekkor és itt, magaslati környezetben kezdődik meg a Lazaroni-fiúk igazi készülődése, edzőtáborozása a vb-re.

Miért az igazi? Brazília nemzeti tizenegye ugyanis február és március során már pályára lép, és teheti ezt korlátlan önbizalommal, hiszen tavaly Olaszországot és Hollandiát is legyőzték Carecáké – idegenben. Az előkészületi összecsapások sorát az Ausztria elleni, Bécsbe tervezett mérkőzés (február 21.) jelenti, bár a brazil és osztrák szövetség még tárgyalásokat folytat az erőpróba végleges terminusáról. Ha az osztrákok nem vállalják a dél-amerikai vendégül

látását, akkor Franciaország, Lengyelország vagy Írország jöhet szóba ezen a napon vagy ekörül. Az európai fellépés következő, azaz második állomása a március 28-i, angolokkal szembeni londoni csata. Az áprilisi, teresopolisi erőgyűjtést követően május 5-én Romániát fogadja Brazília csapata, 13-án pedig Bulgária látogat el Rio de Janeiroba vagy Sao Paulóba.

A négy válogatott erőpróbát követően május 16-án utazik Európába a brazil legénység. Madridban a spanyol főváros vegyes válogatottjával játszik ráhangoló mérkőzést. Ezután – már olasz földön – egy még kisebb tudású csapat jön soron, Umbria futballistái néznek farkasszemet a brazilokkal.

– Ezek a mérkőzések rendkívül fontosak – nyilatkozta Lazaroni. – Nagyon örülnék, ha az osztrákok fogadnának bennünket, mert az ő játéktípusuk hasonlatos a svédkéhez, akikkel egy csoportban szerepelünk a döntőben. Az angolok elleni 90 perc a Skóciára való felkészülés próbaköve, s amikor a románokat látjuk vendégül, akkor arra gondolunk, hogy egy másfajta, a szoros emberfogás szem előtt tartó európai stílus elleni hatékony játékot kell megtalálnunk, pontosabban inkább gyakorolnunk.

„Vasököl”: „Ha most nem is K. O-val, de nyerek” Kihívó: „Van jócskán esélyem”

Mike Tyson, profi nehézsúlyú ökölvívó világbajnok kijelentette, hogy minden eddiginél keményebb edzésekkel készül James Douglas, a „Pusztító” elleni mérkőzésére, amelyre február 11-én kerül sor Tokióban. A nagy érdeklődéssel várt összecsapás kapcsán tartottak csütörtökön műholdas tv-adásan keresztül sajtótájékoztatót az érintett felek. Ezen mind Tyson, mind pedig kihívója a már megszokott önbizalommal ítélték meg esélyeiket.

„Úgy érzem, nehezebb dolgom lesz, mint eddig bármikor, de bátran állok a kihívás elé, hiszen a földkerekség legjobbjai én vagyok” – hangoztatta a még mindig csak 23 éves bajnok. „Naponta nyolc menetet öklözőm és 5 mérőldet futok, tőlem akár most is kezdhethénk a mérkőzést”.

Nem késett a válasszal a 29 éves kihívó sem, aki 1986 óta mind a 10 összecsapását megnyerte, s pályafutásának eddigi mérlegén 29 győzelem és 1 döntetlen szerepel – 4 vereséggel szemben.

„Tudom, hogy nagyon nehéz fába vágtam a fejszemet, de állok elébe. Őszintén hiszem, hogy legyőzhetem a bajnokot, még az is meglehet, hogy K. O-val ér véget a tokiói meccsünk” – nyilatkozta Douglas.

Tyson az újságíróknak arra a kérdésére, miszerint igaz-e, hogy a válása körüli herce-hurca az ivásba kergette őt, azt válaszolta: másfél éve egy korty alkohol nem volt a szájában.

Don King, Tyson menedzsere azt mondta, hogy védecéntől, akit K. O.-művésznek nevez, a soron következő

összecsapáson „csak” pontozásos győzelmet vár. King Tyson honoráriumát mintegy 13 millió dollárra becsüli, mint mondta, részletekkel majd csak a helyszínen tud szolgálni.

A 12 menetesre tervezett összecsapáson, amelyet az 56 ezer nézőt befogadó tokiói csarnokban rendeznek meg, Tyson világbajnoki koronájának immár tizedszeri megvédésére készül. Veretlen pályafutása során eddigi 37 mérkőzése közül 33 fejeződött be idő előtt, azaz K. O-val; legutóbbi ütközetén, júliusban mindössze 93 másodpercre volt szüksége ahhoz, hogy küisse kihívóját, Carl Williams-et.

x

Tyson és Leonard

Mexikóvárosban két amerikai hívatásos világbajnokot, a nehézsúlyú Mike Tysont és a nagyközépsúlyú Sugar Ray Leonardot választotta meg az évtized bokszolójának a WBC, a Bokszt Világtanács. Az egyik legpatinásabb profi ökölvívó szervezet döntését a mexikói fővárosban tették közzé. Szavaztak további „legekről” is. A „házi” értékelés szerint az elmúlt tíz esztendő leglátványosabb és legmeggyőzőbb csatáját Tyson vívta 1988-ban Michael Spinks-szel, míg a „legdrámaibb mérkőzés” minősítést Marvin Hagler és Thomas Hearns 1985-ös ütközete érdemelte ki. Az évtized legjobb profi mérkőzései közé sorolták a Leonard-Duran (1980), a Holmes-Cooney (1982), a Sanchez-Gomez (1981), a Leonard-Hagler (1981) és a Leonard-Hagler (1987) összecsapást. (AFP)

Csak puhatolódzó tárgyalások

Dél-Afrika: egyelőre nem...

A napokban Johann Plessis, a Dél-Afriki Olimpiai Bizottság (SANOC) elnöke kijelentette: rövidesen Párizsban találkozik a NOB apartheid-ellenes bizottságának képviselőivel. A megbeszéléseket Juan Antonio Samaranch elnök kezdeményezte. Nem késett a NOB válasza, a szervezet lausanne-i központjában közölték: kedden Plessis valóban tárgyal Párizsban a NOB képviselőivel, de ezek csupán konzultációs jellegű eszmecsere lesznek.

A találkozáson senki sem vesz részt a NOB tisztségviselői közül. Dél-Afrika újrafelvételéről Juan Antonio Samaranch többször is nyilatkozott a közelmúltban. A nemzetközi olimpiai mozgalom vezetője rendszeresen hangsúlyozta: csak akkor lehet szó az ország csatlakozásáról, ha Pretoria végleg szakít a fajúldozó politikával.

– Erről azonban még korai beszélni, a rasszizmus politikáját nem számolták fel Dél-Afrikában – jelentette ki a NOB elnöke. – Amíg ez nem történik meg, addig felszólítjuk a világ nagy sportszervezetét, csatlakozzanak hozzánk, és harcoljunk együtt az apartheid ellen.

A dél-afrikai sportolók legutóbb 1960-ban, Rómában vehettek részt az ötkarikás játékokon. A NOB tíz évvel ezután zárta ki az országot tagjai sorából, s ezt az intézkedést azóta a nemzetközi szövetségek jelentős része követte.

Lesz-e még az idén futógála?

Lewis készen – Johnson: tagad és támad

Bár az érdemi tárgyalások a nyilvánosságtól elzárva folynak, naponta jelennek meg a különböző találgatások a szeptemberre megálmodott Ben Johnson – Carl Lewis párbajról. A 100 méteres síkfutás óriásai legutóbb másfél évvel ezelőtt, a szöuli olimpia döntőjében találkoztak. Akkor a kanadai Johnson a pályán ugyan legyőzte amerikai ellenfelét, de aranyérmét és jőhírét a doppingszobában elveszítette...

A jamaicai származású atléta tiltott szer használatáért két éves eltiltást kapott, s a büntetése szeptember 24-én jár le. Lewis menedzsere, Joe Douglas máris milliós ajánlatokról tett említést, s amennyiben a „nagy visszavágó” valóban létrejönne, a találkozó 1990 egyik legnagyobb atlétikai eseménye lehetne.

A jelek szerint Lewis hajlandó kiállni, Johnson azonban nem volt hajlandó nyilatkozni. A Reuter hírügynökség Jamaicából keltezett jelentése szerint a kanadai sportember egyáltalán nem örül az újságírók érdeklődésének. Erre utal, hogy egy kingstoni lap fotóriporterét állítólag tetteleg is bántalmazta. Johnson a pofont tagadta, s perrel fenyegette a cikk íróját és az újságot.

– Mindössze annyit mondtam a sajtó képviselőinek: ne zavarjanak, mert nem nyilatkozni jöttem, hanem zenét hallgatni – jelentette ki Johnson. – Egyébként most sem válaszolok semmilyen kérdésre. Az említett cikket elküldöm ügyvédemnek, és ő majd megteszi a szükséges lépéseket.

A Lewis elleni versenyről az eltiltott sprinter tanácsadója sem szolgált pontosabb részletekkel.

Újabb Numero I...a Videotonból

Mészölynél sem lehet kegyvesztett

Szerelmi sztori – nem pénzért, csak úgy...

Bárki is lesz a szövetségi kapitány, a labdarúgó-válogatott kapujában nagy valószínűséggel váltás lesz. A viking kinézetű, az elvárható bravúros védésekre képtelen Disztl Péter egyeduralmának vége (még akkor is, ha a nemzeti tizenegy sikertelenségéért nem elsősorban a Bp. Honvéd kapusa hibáztatható).

Az egyik, talán legesélyesebb aspiráns a Videoton portása, Petry Zsolt, akit már 1984-ben – a Bicskei-féle, ifjúsági EB-t nyert magyar válogatott kapusaként – parádés teljesítményt nyújtott Moszkvában – megismerheteték a szurkolók.

Aki nem sokáig döngette az NB I kapuját, mert a Videotonnál – Disztl távozása után nem sokkal – első számú kapus lett – miképpen az olimpiai válogatottnál is.

Végigjártad a ranglétrákat: az utánpótlás-válogatott után már az idén a felnőtt következnek?

– Talán igen. Ha Bicskei maradna a kapitány, semmi kétségem nem lenne efelől, de remélem, hogy Mészölynél is a legrosszabb esetben kerettag vagyok. Tudásom és formám erre feljogosít.

Volt tanítómestered, Bicskei menesztésével – mivel érzelmiem nagyon kötődés hozzá – nyilván nem értesz egyet?

– De nem érzelmi, hanem szakmai okok miatt. Nemcsak én mondom, hogy egy alaposan felkészült, a futballhoz értő emberről van szó, aki a körülmények miatt kapitánykodásának röpké egy éve alatt nem mérhetett meg igazán. Jó, jó... az elnökség,

az elnök, a főtájtár meg a többi „funkci” leszavazta. De ha megkérdezik az edzőket, játékosokat, akkor aligha ez lett volna a végeredmény. De nálunk ez már így szokás, azok, akik a meccsikon belül vannak, akik a futballt csinálják, akiknek a teljesítményén múlik, hogy kimászunk-e a gödörből, nos, azok véleménye nem érdekes. Áh!... Jöhet itt akármilyen elnök, meg főtájtár, attól soha semmi nem változik.

– A józan ész logikája szerint csakis Mészöly győzhet, noha az MLSZ a bíróságon veszít.

– Nincsenek aggályaim vele kapcsolatban. De nem is lehetnek, hiszen nem ismerem. De így előre is elfogadom, mert olyanok mondják, hogy jó szakember, akiknek a véleményére adok.

– A bővebb keretben három kapus kap majd helyet. Ha rajtad múlna: kik lennének ők?

– A tudás és a forma alapján az én névsorom – sorrend nem számít – a következők: Brockhauser, Andrusch és én. Andrusch Józsa valószínűleg a korra miatt kiesik, amit nagyon helytelennek, hiszen rutinos és kitűnő formában van. Így a Dózsa, nálamnál csak valamivel idősebb kapusát, Brockhauser tekintem a legnagyobb riválisomnak.

– A Vidi-játékosokról – a gyenge ősz miatt – lehet, hogy elfelejtkezik a leendő kapitány. Hogyan látod a kapuból ezt a gyengén sem eredménytelen őszit?

– Túl a csapatépítési nehézségeken, hiszen vadonatúj védelmünk van,

a legnagyobb gond a felfogással volt. Több fiatal játékos megszedült a tavalyi sikertől. Tipikus magyar betegség, nem?...

– Petry viszont nem szédült meg a vele kapcsolatosan felröppent történetről. Más már padlóra került volna, ha kitűdnék Fehérvár-szerter, hogy elszerette, elcsábította az egyik csapattárs feleségét, de te a háló szilárd öre maradtál úgy, hogy a szenvedő alany, a férj, Végh Tibor előtted, melletted játszott.

– Csak az öltözőben futott át rajtam a szituáció különösségéből adódó érzés, a meccsen, edzésen soha.

– Nekem szimpatikus volt, ahogy az egyik sportettilapban kitérülte a szerelmi történettel, de ez az országvilág előtti nyilvánosság – érzésem szerint – mégis többet árthatott, mint használt. Már bocsáss meg, de az is felvetődött bennem, hogy az ilyen kényes magánüggel való kitérülésként nagy pénzt kaphattál.

– Valóban már megbántam, hogy ezt tettem, de akkor úgy éreztem: többet használt az ügynek az, ha őszintén beszélek róla. A nagy pénzt pedig – megkérlek – gyorsan felejtse el, én enélkül is mindig, mindenkor, mindenkinél a rendelkezésére állok – addig jó, amíg téma vagyok.

Igy igaz, reméljük, hogy a válogatottságra aspiráló Petry inkább mint a kitűnő kapus marad meg évek múltán a labdarúgószurkolók emlékezetében, mint egy szerelmi hős vagy csábító, aki emellett azért kapus is volt.

Bálint György

Ők huszonnégyen

Viva Italia?

A június 8. és július 8. között sorra kerülő olaszországi vb-döntő előtt több, a futballsportban járatos történetíró kiderítette: az eddigi 13 vb-döntő rendezői közül eddig öt élt a hazai pálya előnyével s lett aranyérmes. A finalisták bemutatása az ideai rendezővel, az itáliai válogatottal folytatódik.

Amikor Enzo Bearzottól 1986-ban, a mexikói kudarc után megvonták a bizalmat, s Azeglio Vicini vette át a szövetségi kapitányi munkakört, az olasz futballélet vezetői bizonyosan azért (is) döntöttek így, mert tudatában voltak annak, hogy Vicini utánpótlás-kapitányként bizonyított. Amikor hát a kezébe került a kormánybot, azonnal az egyik lehetséges kibontakozási utat választotta: a 21 évesek között általa gyakran számításba vett tehetséges labdarúgókat válogatta be a „nagy csapatba”. Hosszú útra indult, aminek egyik részállomása az 1988-as Eb-döntő volt. Egy-két jó mérkőzés, négy közé jutás, a korábbinál markánsabb támadó szellem: ez jellemezte az azzurri nemzeti együttes teljesítményét. Vicini mindazonáltal „óvatos duhaj”, amikor a várható esélyekről faggatják. Nem tartja éppen kedvezőnek, hogy a rendező jogával élve nem kényszerültek selejtező-mérkőzések megvívására. Szép, szép, hogy tehetséges a csapat, de a barátságos mérkőzések nem pótolják a hamisítatlan tétfeladatokat. Hogy a formálódó itáliai legénység még képes balfogásokra, arra bizonyíték a közelmúltból a bolognai 0-1, amikor a brazilok mutatták meg: igenis megtérhető Olaszország

nemzeti tizenegye. Az angolok elleni, Wembley-ben elért 0-0 jó is volt, meg rossz is. A futball Mekkájában döntetlen elémi nem kis dolog, de ugyanakkor Anglia sem nagyon erőltette a mindent elsöprő támadójátékot.

Az 1989-es év az olasz klubfutball óriási frontáltörését jelentette. Az AC Milan a BEK-ben, a SSC Napoli az UEFA Kupában diadalmaskodott, a KEK-ben pedig a Sampdoria csak az FC Barcelona előtt hajtott fejet, s lett második. Nem kis bravúr ez, ámde mélyebbre tekintő kritikusok pontosan látták: a milánói csapatban a hollandok játszották a vezető szerepet. A nápolyiak csapatjátékának „sója” az argentin Maradona, továbbá két brazil, Careca és Alemao volt. No persze nagy tehetségek olasz földön is teremnek...

A válogatott kapusa, Walter Zenga az öreg kontinens egyik legbiztosabb kezű „portása”, a védelemben Franco Baresi szuperklasszis, Giuseppe Bergomit, Riccardo Ferrit és Paolo Maldinit sem kell különösebben bemutatni. A középpályás Roberto Donadoni fáradhatatlan gép, ám a nagy „rohángálásban” sem veszíti el színes technikáját. És még lehet sorolni: Fernando de Napoli, Andrea Carnevale, s a végén a pompás csatár, a nemrégiben lábtörést szenvedett Gianluca Vialli. Az új, feltörekvő csillag Roberto Baggio, akivel kapcsolatban Vicininek mindössze egyetlen – kellemes – fejfájása van: hol játszassa a Fiorentina labdarúgóját? Feltételezett olasz világ bajnoki cím igen sokat jelentene – mármint pénzben is. Minden egyes játékosnak 215 ezer dollár tüné a markát. Amire persze mindenki sokkal büszkébb lenne: a háromszoros világelső „squadra azzurra” belépne a „négyesresek” közé – elsőként...

Dagadó dopping-dosszié

Roszzul kezdődött az új esztendő Dean Willey brit súlyemelő számára. A szigetországi versenyzőt ugyanis kizárták a január végi Nemzetközösségi Játékokra készülő csapatból – doppinghasználat miatt.

Tesztoszteronnal, az egyik legveszélyesebb anabolikus szteroiddal érte el eredményeit.

A most nyilvánosságra hozott, és a Reuters hírügynökség által ismertett jelentésben az áll, hogy a súlyemelő nem ismerte el a vádat, pontosabban arra hivatkozik, hogy eleve túlságosan magas, a „bűnös határt” meghaladó a természetes tesztoszteron szintje, s nem azért, mert bármilyen tiltott szerrel is élt volna.

Ügyében a fellebbezés nyomán a brit szövetség dönt majd.

Az öreg kontinens után Ázsiát is elérte az év első dopping-esete. A Patriot című angol nyelvű indiai napilap értesítése szerint a kínai középtávú futón, Szun Szu-mej a veterán, aki a novemberben Új-Delhiben megrendezett Ázsiai Játékokon nyert aranyérmes a 800 méteres síkfutásban, valamint tagja volt az ezüstérmes 4x400 méteres váltónak is.

Köszöntjük

BOLDIZSÁR

nevű olvasóinkat

A Balthasar név magyar olvasatából származik. Ez a német csevegésű név eredetileg Asszíriában, Babilóniában gyökerezett. Jelentése: Baal isten óvja életét. Boldizsár napja egyébként Vízkereszt vagy Háromkirályok napja. A népkalendárium szerint gonoszúzó és szerencsevarázsló napnak hiték, egyes területeken dologtűtás is kapcsolódott hozzá. Nem dolgoztak, tilos volt az asszonyoknak mosni, varrni, meszelni, a férfiak bőven elázták az állatot, szépen bántak a jószággal, nem verték a libákat, pihentették, nem hajtották.

Nap két: 7.32 órakor
nyugszik: 16.08 órakor

Hold két: 11.39 órakor
nyugszik: 2.18 órakor

Párás, hideg idő

Szombaton napközben is folytatódik a változóan felhős idő, számottevő csapadék nem valószínű. A déli, délkeleti szél többnyire mérsékelt marad, csupán a Kisalföldön erősödik meg időnként. A legalacsonyabb éjszakai hőmérséklet mínusz 3 és mínusz 8 fok között, a legmagasabb nappali hőmérséklet szombaton fagyponthoz közelében várható.

A Magyar Vöröskereszt Románia megsegítéséért

Elkészültek az első összesítések a Magyar Vöröskereszt romániai segélyakciójáról. Eszerint tavaly december 22-e és 29-e között a Vöröskereszt budapesti központi székházából 131 személygépkocsi, 69 teherautó és 8 kamion csaknem 200 tonna árut szállított a romániai nélkülözőknek. A megyei vöröskeresztes szervezetek ezenkívül további 2000 tonnányi adományt küldtek Romániába.

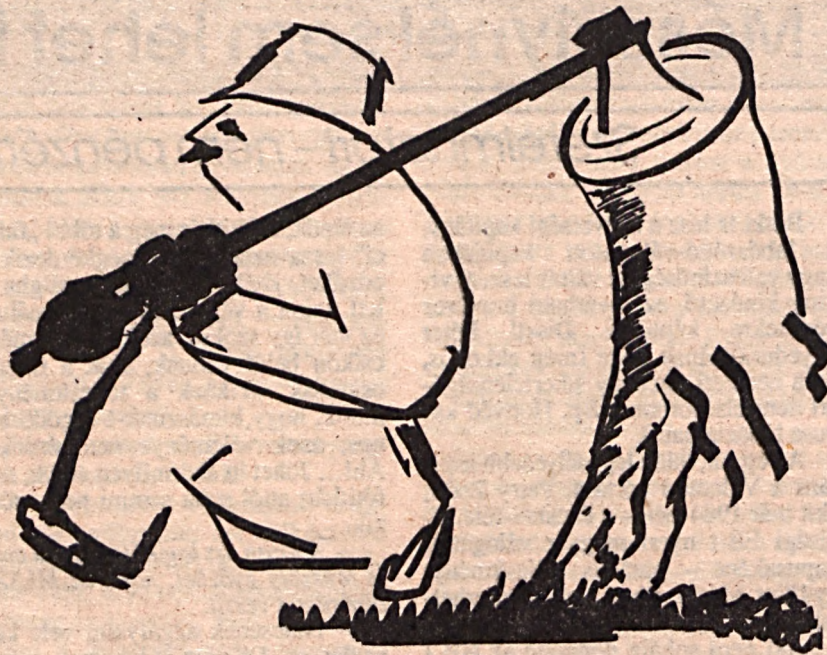
December 26-a és 28-a között légi úton 3 járatral 37 tonna segélyárut – élelmiszert, ruhaneműt és gyógyszert – juttatott bajba került szomszédunknak.

Nem kis gondot okoz Csehszlovákiában az államfői amnesztia-rendelettel szabadult rabok beilleszkedése a társadalomba és a több mint húsz ezer elítélt szabadon engedése nehéz helyzetbe hozta azokat az iparvállalatokat, ahol az elítéltek eddig dolgoztak.

A csehszlovák televízió riportokat sugároz arról, hogy a Václav Havel köztársasági elnöke választása alkalmából amnesztia-ban részesült köztörvényes elítéltek a visszakapott szabadsággal élve, alkoholfogyással garázdálkodnak a vasútállomásokon. Több frissen elbocsátott rab csak pár óráig élvezhette a szabad levegőt, mert vagy a garázdálkodás vagy újabb bűncselekmény miatt ismét rendőrkézre került.

SZÁVAI | KALENDÁRIUM

Géza | Január 6.: Baltazár



Favágósztrájk

Mondjátok meg Baltazárnak:
Kezdődik a balta-zárlat!

Lottótájékoztató

A Sportfogadási és Lottóigazgatóság tájékoztatása szerint a lottó 1. játékhétén a nyeremények az illeték levonása után a következők: 5 találatos szelvény nem volt. A 4-esekre egyenként 255 859 forintot, a 3-asokra egyenként 1309, a 2-esekre egyenként 41 forintot fizetnek. A következő hétre átvitt jutalom összege 2 millió forint.

Január 6-án, szombaton délután 6 órai kezdettel Pécsen az Apáczai Nevelési Központ könyvtárában Bánffy György színművész a Magyar Demokrata Fórum (MDF) országgyűlési képviselője találkozik a közönséggel.

– Ezúton tájékoztatjuk a különböző pártokat és szervezeteket, hogy a FIDESZ sajtóiroda megkezdte működését a Budapest V., kerület Molnár u. 16. szám alatt. Telefon: 118-0522. Telefax: 137-2101. Az iroda hétköznap reggel 7 és 17 óra között kereshető bármilyen sajtó, illetve PR-tevékenység kapcsán.

* Újabb taggal bővült a Politikai Pártok Centrumszövetsége. A nyilatkozatot, melyben a résztvevők kijelentik szándékukat, hogy a választásokig taktikai és stratégiai lépéseiket egyeztetik, egymás pártépítését, választási felkészülését nem gátolják – csütörtökön délután a Magyar Néppárt képviselője is aláírta.

A hat tagra bővült szövetség ülésén, melyen részt vett gróf Bethlen István is, a résztvevők elítélték azokat a szervezeteket, amelyek a tragikus romániai eseményeket, önnön reklámozásukra igyekeztek kihasználni. A Centrumszövetség tagjai megállapodtak abban is, hogy a rádió és televízió által biztosított adásidőket közösen használják ki, közös plakátokat készítenek, és a választásokig képviselőik állandó kapcsolatot tartanak.

* A Fekete Doboz független video folyóirat és a Balázs Béla Stúdió fotókiállítását és videobemutatót rendez a közelmúltban Romániában történelekről. Felhívják mindazokat – profikat és amatőröket –, akik fotó, illetve videofelvételeket készítettek a romániai forradalom napjaiban és részt kívánnak venni egy kollektív vándorkiállításán, jelentkezzenek az alábbi telefonszámon: 1761-333/150. Jelentkezési határidő: 1990. január 12. A befolyt összegeket a rendezők a Romániában árván maradt gyermekek támogatására ajánlják fel.

Művészek Romániáért

Mint ismeretes, a romániai változások bölcsője – s ezzel legtöbbet szenvedett városa – Temesvár. Azon belül is a temesvári színház és környéke volt a tűzharok főhadiszállása. A budapesti művészek, színháziak egy maréknyi csoportja arra gondolt, hogy munkájával segíti a sokat szenvedett kollégákat. Jótékonyági vidám gálaműsort rendeznek az Erkel Színházban, s annak bevételeiből kézzel fogható segítséget nyújtanak a temesvári kollégáknak, a sérülteknek s az áldozatok hozzátartozóinak. A műsort Pótszilveszter címmel január 8-án, hétfőn este 7 órától láthatja a közönség. S hogy ki mindenki vállalt részt a vidám műsorból: Almási Éva, Balázs Péter, Bodrogi Gyula, Bozsó József, Csala Zsuzsa, Csákányi László, Éliás Tibor, Felföldi Anikó, Haumann Péter, Hegyes Gabriella, Hernádi Judit, Hídvégi Miklós, Kovács Erzszi, Körmendi János, Lorán Lenke, Marik Péter, Németh Marika, Oszvald Marika, Paudits Béla, Rátonyi Róbert, Rudas István, Széles Anna, Szombathy Gyula, Tábori Nóra, Tiboldi Mária, Zentay Anna. Műsorvezető: Endrei Judit és Selmeczi Tibor. Közreműködik: Körmendi Vilmos és zenekara, valamint Szentirmay Ákos és Szilassy Nelly zongoraművészek. A műsort létrehozta Mihály Béla, Csemer Géza, Nemlaha György és Koltay Beáta. Jegyek a központi jegyirodában, a Vigadó szervezési osztályán, az Erkel Színház jegypénztárában, a Nostalgia Kft. irodájában (V., Károlyi Mihály u. 4-8. telefon: 1178-815, itt adnak információt is) és az SZDSZ alkalmi árusainál kaphatók.

Horgászoknak

A Magyar Országos Horgász Szövetség kezdeményezésére a Közép-Tisza-vidéki Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság megállapodott a környéki víztározó, tehát a Tisza-tó vízgazdálkodásában érdekelt szervezetekkel abban, hogy 1989-90 telén kísérletileg a hideg évszakban a szokásosnál egy méterrel magasabb vízszintet tartanak a mederben. A horgászok kezdeményezése azt célozza, hogy a halállomány az eddiginél mélyebb, s ezáltal kedvezőbb vermőhelyeket találjon, s így biztonságosabban vészelve át a telet. A téli kísérlet során végzett vizsgálatoknak arra is választ kell adniuk, hogy a magasabb vízréteg jegesedése, majd pedig a zajlás hoz-e a megengedhetőnél nagyobb veszélyt a vízlépcső és a vízerőmű zsilipeire, egyéb berendezéseire, vagy a környező terület talajvízviszonyaiban keletkezik-e a mezőgazdaságra káros változás. A Tisza II. vízerőmű áramtermelése a magasabb vízszintnél kedvezőbb, s ez télen mintegy tízmillió forint értékű villamosenergia-többletet jelenthet.

K. K.

A Magyar Vöröskereszt kéri a Románia megsegítésében adományozni szándékozókat, hogy segélycsomagok helyett most már inkább pénzt juttassanak el a Vöröskereszt számlaszámára: MNB 235-90.171-8147. A csekkre írják rá: „romániai segély”.

505. sz. Ipari Szakmunkásképző Int. és Szakközépiskola
Szekszárd, Széchenyi u. 2-10.
Továbbtanulási lehetőségek az 1990-1991-es tanévben.

A magasépítő technikus szak 5t éves.

A negyedik év végén közismereti tantárgyakból érettségi vizsgát, az ötödik év végén technikus minősítő vizsgát tesznek a tanulók. Az iskola biztosítja a középfokú német nyelvviszga megszerzésének lehetőségeit a kömúves szakmú-képzésbe lépéséig.

A végzős tanulók elhelyezkedhetnek középvezetű vezetőként építési

cégekben, tanácsoknál építési előadóként, tervező vállalatoknál résztervezőként.



Felvehető létszám 36 fő

leányokat is felvesszünk!

Kollégiumi elhelyezés biztosított.

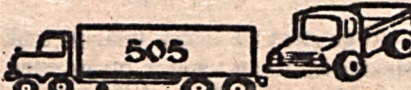


Autószerelő szakközépiskola, négy éves.



A negyedik év végén érettségi oklevelet és szakmunkásbizonyítványt kapnak a tanulók. Jogiuk van - nyelvi tesztet - egy év alatt technikus minősítő vizsgát tenni. Ez utóbbit jelenleg Pécsen és Szekesfeherváron szervezik.

Az iskola biztosítja a középfokú német nyelvviszga megszerzését. Szeretnénk felvenni a kapcsolatot nyugatnémet autószerelőkkel a képzés minőségi javítása érdekében.



Felvehető létszám: 30 fő



Kollégiumi elhelyezés biztosított.

Intézetünkben 1990. szept. 1-én Magasépítő technikus és Autószerelő szakközépiskolás osztályokat indítunk.

1989 dec. 4. és 1990 jan. 31. közötti munkanapokon 8-17 óráig szeretettel várunk minden érdeklődőt előzetes telefonbejelentés után.
06-74/11-288 Csik Attila tannúhelyvez.
06-74/12-318 Babai Zoltán igazgató

Az 1990-91-es tanév beiskolázási kérelmszámát a 0. osztályt vezetőnek szánja.

- hegesztő.....36 fő
- esztorgályos.....36 fő
- karosszár-lakatos.....32 fő
- szerzemkésztő.....32 fő
- autószerelő.....36 fő
- közp.fűtés szerelő.....36 fő
- vívez.és kész.szerelő.....30 fő
- építők.....15 fő
- mezőgazd.gépszerelő.....15 fő
- konnyűszerk. lakatos.....30 fő



- erősáramú ber. szerelő.....14 fő
- épületvill. szerelő.....30 fő
- villamoshálózat szerelő.....10 fő
- műszerjavító és.....10 fő
- karbantartó.....10 fő
- épületasztalos.....36 fő
- konyvoktó.....10 fő



Speciális szakiskola: épületlakatos.....18 fő



Kollégiumi elhelyezés biztosított.

505	Hétfő	Kedd	Szerda	Csüt.	Péntek
1.					
2.					
3.					
4.					
5.					
6.					
7.					

Révai Nagylexikona

Az első két kötet ára: 917,- Ft/db

A Babits Kiadó pótmegrendelést vesz fel a Révai Nagylexikona egész sorozatára, a beérkezés sorrendjében, korlátozott példányszámban.

Név:.....

Cím:.....

.....példányban

megrendelem

a Révai Nagylexikon kötetait az alábbi címen:

Babits Kiadó, 7100

Szekszárd, Pf.: 237

Megrendelése után a megjelenéssel és fizetéssel kapcsolatos kérdésekről részletes tájékoztatót, valamint befizetési csekkeket küldünk!

Részletfizetési kedvezmény!

Megrendelőlap

Megrendelem a DÁTUM c. napilapot

...példányban és kérem, hogy a következő címre kézbesítsék.

A megrendelő neve:.....

Cím: (város, kerület, utca, ltp. emelet, ajtó):.....

Az előfizetés díja egy hónapra: 200,— Ft,
negyedévre: 600,— Ft,
fél évre: 1200,— Ft,
egy évre: 2400,— Ft.

mely az előfizető személyét 1989. december 31-ig feljogosítja díjtalan lakossági apróhirdetés igénybevételére.
 Az előfizetési díjat a fenti címen nyugtával jelentkező kézbesítőnek fizetem ki.

aláírás

A megrendelőlapot borítékban, bérmentesítés nélkül az alábbi címre adják fel:
 Vidéken: Postahivatal, helyben
 Budapesten: Hírlapelőfizetési és Lapellátási Iroda (HELIR)
 Budapest, XIII. Lehel u. 10/a.

DÁTUM

Vakmerő és merő vak

Hogy, hogy nem, eszembe jutott a régi vicc: eladja a cigány a lovat, s mikor kérdezik, van-e hibája, azt feleli: nincs, csupán vakmerő. A ló később nekimegy egy fának, az új gazda pedig az eladó szemére veti: ez nem vakmerő, hanem merő vak. – Miért, hát a kettő nem ugyanaz? – kérdi ártatlan képpel a cigány.

Lehet, hogy húsz éve én is ebben a hitben éltem? Eppen 1970-ben álltam föl egy megyei KISZ-fórumon három javaslattal: viselhesse nek hosszú haját a fiúk a gimnáziumban, a diákok dohányozhassanak, s a szovjet csapatok vonuljanak ki hazánkból. Az első két témáról valahogy kevés szó esett, az utóbbiról – kellő széknycikorgás mellett – másfél órát vitafoztunk. Azzal a KISZ-vezetővel, aki ma egy sokmillió-s ráfizetéssel üzemelő intézményt irányít. Emlékszem, főleg hadászati érveim voltak: a mai technikai szinten nincs értelme ittlétüknek. Ellenérvek? Voltak is, meg nem is, de nem ez döntött: valaki az elnökségből megúnta, s javasolta, vegyük le a napirendről az amúgy sem ide illő kérdést.

Úgy is lett. A KISZ-vezető néhány hónap múlva más fontos beosztásba került, engem pedig – ki tudja, miért? – a tanári kar nem akart javasolni egyetemi fölvételre. Csak ketten álltak ki mellettem: a párttitkár és magyartanárom. Hosszas vitával elérték, az került be a „felvételt ellenezzük” vagy a másik lehetőség, a „támogatjuk” helyett, hogy „felvételt nem ellenezzük”. Aztán fölvettem, s ma itt ülök és olvasom a telexen, hogy „lehetőleg” ez év végéig vonuljanak ki a szovjetek...

#

Suzuki, Suzuki...

A Suzuki és a magyar kormány között megszületett a megállapodás a japán kiskocsi magyarországi gyártásáról. A tervezett japán-magyar járműipari együttműködés az egyik legnagyobb szabású vállalkozás lesz, ami valaha is létrejött a távol-keleti ország és egy kelet-európai ország között. Január 11-én újabb japán küldöttség utazik Budapestre, hogy már másnap – közvetlenül Kaifu Tosiki kormányfő magyarországi látogatása előtt – aláírják az erről szóló alapegyezményt.

Szaúd-Arábiában az iszlám törvénykezés alapján lefejeztek két embert, egy harmadiknak pedig levágták a kezét.

A keleti parton levő Dammam városban egy szaúdi állampolgárságú nőre, Safia Nasszer ben Alira sújtott le a hóhér kardja.

A fiatalasszony a vád szerint álmban megölte férjét, amiért az őt „akaratával szemben” vette el feleségül. A másik lefejezésre Rijadtól északra, Buraidah városkában került sor, szintén emberölés miatt. Issza Haszsan egyiptomi állampolgárnak a kezét vágta le, mert többrendbeli lopásban vétkesnek találták.

Németh Miklós elhatárolja magát

A Miniszterelnök Titkársága közli: a Minisztertanács elnöke péntek délelőtt megkapta a Szabad Demokraták Szövetsége és a Fiatal Demokraták Szövetsége levelét, amelyben értesítették, hogy a Fővárosi Főügyészségen ismeretlen tettesek ellen feljelentést tettek az állambiztonsági szerveket azzal vádolva: hivatali visszaélést és más törvénytörést cselekményeket követtek el. Emellett a politikai rendőrség múltjának nyilvános kivizsgálását is javasolják. A Minisztertanács elnöke minden törvénytelen ségtől elhatárolja magát.

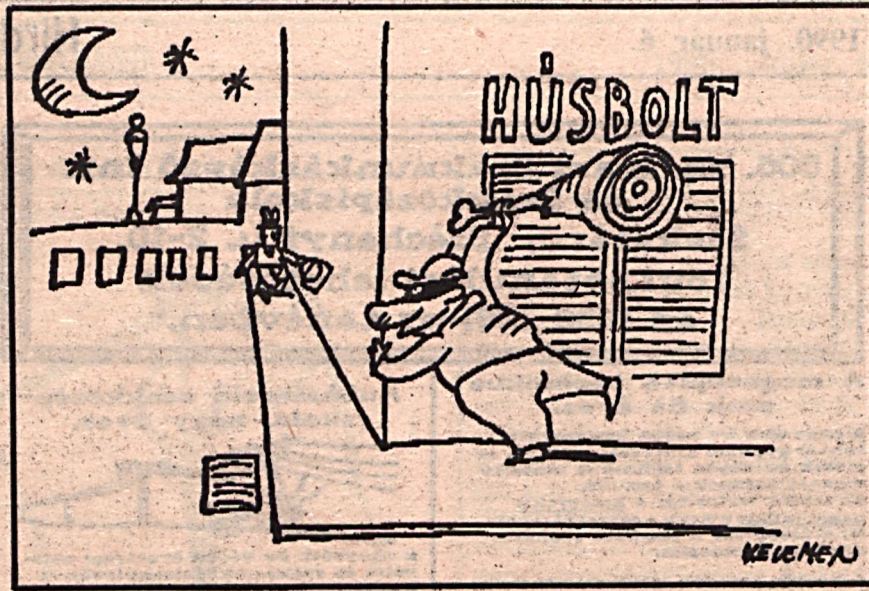
A kormány elkötelezte magát a régi, antidemokratikus államigazgatási módszerek felszámolása mellett, és már eddig is nagy lépéseket tett ezen a téren.

Az idén ősszel Lengyelországban is áttérnek a korábbi 24 hónapos helyett a 18 hónapos katonai szolgálati időre.

Florian Siwicki hadseregtábornok azt is elmondta, hogy az idén is folytatják a lengyel hadsereg létszámának és fegyverzetének csökkentését, a katonai kiadásokat újabb öt százalékkal mérséklék. A védelmi jelleg erősítésével lesznek 57 katonai egységet, hetvenet átcsoportosítanak. Kivonnak 450 harcokcsit, 200 lövegegységet és 100 páncélozott járművet. Összesen 10 000 fővel csökken a lengyel hadsereg létszáma: az idén év végére 300 000 fős lesz, ami a lakosság számához viszonyítva a 13. legnagyobb hadsereget jelenti majd Európában.

Tavaly a lengyel hadsereg létszámát 33 000 fővel csökkentették már, 400 harcokcsit, 700 lövegegységet, 600 páncélozott járművet és 80 harci gépet vontak ki.

Francesco Colasuonno érsek, különleges megbízatású pápai nuncius befejezte látogatását Bukarestben, ahol az új román kormány egyházügyi illetékeseivel tárgyalt. A kelet-európai kormányokkal való kapcsolatokért felelős vatikáni diplomata azt követően utazott Bukarestbe, hogy eltörölték azt a rendeletet, amely negyven éve betiltotta a görög-katolikus egyház működését Romániában. A román lakosság zömében ortodox vallású. Erdélyben mintegy 1,5 millióra tehető azonban a görög-katolikus hívők száma. Egyházukat 1948-ban megszüntették és erőszakkal beolvasztották az ortodox egyházba. Az érsek tárgyalt a gyulafehérvári (Alba Julia) római katolikus püspökség helyzetéről és a betöltetlen egyház-megyéék (Temesvár, Iasi) sorsáról.



Ez már nem áremelés, hanem rablás.

Együnk több rovar

Alighanem az egész világon csak Mexikóvárosban vannak olyan éttermek, ahol a vendég legfeljebb akkor hívja méltatlankodva a pincért, ha nem talál legyet a levesében.

Az egyik ilyen étteremben apró hernyóktól, ropogósra sült szöcskéktől, hangyatojástól és valamiféle fekete bogaraktól roskad az asztal. És ezek csak az előételek. Leopoldo Ortega, az egyik tulajdonostárs főételnek iguánát (sárkánygyíkot), tatut (örvösállatot) és csörgőkígyót ajánl. Az escamoles úgy néz ki, mint a rizs, de nem az: hangyatojás. Mexikói kaviárnak is szokták nevezni. Már csak azért is különlegesség, mert a hangyatojászedés nehéz és veszélyes munka. Az escamolgyűjtő embernek teljesen meztelenül kell dolgoznia az óriási hangyavárban, közben a társa szünet nélkül söpri le róla egy ággal a hangyákat.

A közismert tortilla, vagyis kukoricalisztból sült lepény mellett sok helyen ma is fogyasztanak rovarokból készült ételeket. Ortega éttermében kedvenc fogás egy bizonyos fereg. De nem felel ám meg akármilyen, csak az, amelyik a maguey nevű húsos kaktusz belsejében él. A férgeket sütik, ízük kellemes, és paradicsom vagy avocadomártással eszik. A régi aztékok bizonyos rovaroknak bűvös erőt tulajdonítottak. Egy jumil nevű apró fekete bogárról például – amely úgy néz ki, mint a házi poloska – azt tartották, hogy fokozza a nemi erőt.

Egyes szakértők úgy tekintenek a rovarokra, mint a jövő fontos tápanyagára. A hangyatojás 96 százalék proteint vagyis fehérjét tartalmaz, a férgek 70 százalékot, szemben a marhahús alig 60 százalékos proteintartalmával.

Gorbacsov

mint filmszínész

A közvetlen járat című készülő szovjet-izraeli filmben Gorbacsov saját magát fogja játszani. Amikor a szovjet államfő tudomására jutott, hogy a repülőgépetlétréről szóló filmhez az ő hasonmását keresik – ő maga kijelentette, majd ő eljátssza a szerepet. Igaz, csak egy rövid jelenetről van szó.

Hétfői

számunkban olvashatják,

hogyan agonizál egy állami tulajdonban lévő kastély.

Kiadja a Dátum Rt. magánkiadásban. Főszerkesztő: Bába Iván. Főszerkesztő-helyettesek: Czákó Sándor és dr. Tötös Gábor (külpolitika). Olvasószerkesztő: Kis Pál István (belpolitika). Rovatvezetők: Bálint György (sport), Szávai Géza (kultúra), Takács Zsuzsa (szociálpolitika). Külföldi tudósítók: Szalai Attila (Varsó), Zirkuli Péter (Párizs), dr. Vezényi Pál (Zürich), Vigh József (Toronto). Felelős vezető és kiadó: dr. Károly István. Szedés és őrdelés: Babits Kiadó. Szerkesztőség és kiadóhivatal: 7100 Szekszárd, Bajcsy-Zsilinszky u. 7. Tel.: 74/16-277. Fax: 74/15-275. A budapesti iroda címe: 1023 Bp. Harcsa u. 2. Tel.: 11-52-744. Nyomja az Athenaeum Nyomda Budapest VII., Lenin krt. 7. Felelős vezető: Szilávik András vezérigazgató. Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető bármelyik hírlapkézbesítő postahivatalnál, a kézbesítónél, a posta hírlapüzleteiben és a Hírlapelőfizetési és Lappellátási Irodánál (HELI) 1900 Budapest XIII., Lehel u. 10/A. közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a HELIR 215-96162 pénzforgalmi jelzőszámmal. Előfizetési díj: egy hónapra 200 Ft, negyedévre 600 Ft, félévre 1200 Ft, egy évre 2400 Ft. Indexszám: B/PNL/31/TO/1989. ISSN-szám: 0864-9170.